

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ ΣΗΜΕΡΑ:
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ, ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΣΙΤΗΡΕΣΙΑ**

Βασιλική Μαμωνά

Επιβλέπων: Ελευθέριος Μπόνος

Αναπληρωτής καθηγητής

Άρτα, Οκτώβριος 2019

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ ΣΗΜΕΡΑ:
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ, ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΣΙΤΗΡΕΣΙΑ**

Βασιλική Μαμωνά

Επιβλέπων: Ελευθέριος Μπόνος

Αναπληρωτής καθηγητής

Άρτα, Οκτώβριος 2019

**DOG NUTRITION TODAY:
FEED MATERIAL, FEED TYPES AND DIETS**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Άρτα, Ημερομηνία: Οκτώβριος 2019

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής :
Ελευθέριος Μπόνος,
Αναπληρωτής καθηγητής

2. Μέλος επιτροπής
Γεώργιος Μαγκλάρας
ΕΔΙΠ

3. Μέλος επιτροπής
Ευαγγελία Γκούβα
ΕΔΙΠ

© Μαμωνά, Βασιλική, 2019.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις διατάξεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εκ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Μαμωνά, Βασιλική

Υπογραφή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή έχει στόχο να παρέχει πληροφορίες σε θέματα διατροφής του κατοικίδιου σκύλου, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, όπως είναι: η ηλικία, η φυλή, το βάρος, το επίπεδο δραστηριότητας και η σωματική κατάσταση στην οποία βρίσκονται, όπως π.χ. σκύλες σε κυοφορία ή θηλάζουσες. Αρχικά παρουσιάζονται τα κυριότερα είδη σιτηρεσίων του σκύλου και τα πλεονεκτήματα του κάθε ενός από αυτά. Γίνεται η κατηγοριοποίηση των συστατικών σε επιτρεπτά για τους σκύλους και μη επιτρεπτά. Ακόμη, παρουσιάζονται ορισμένες ειδικές κατηγορίες σιτηρεσίων για άρρωστους σκύλους.

Λέξεις-κλειδιά: Διατροφή σκύλων, συστατικά, ηλικία, επίπεδο δραστηριότητας, κυοφορία, θηλασμός, ασθένειες σκύλων.

ABSTRACT

This work aims to provide information on dog nutrition, based on the animal's specific characteristics, such as age, breed, weight, activity level and physical condition, such as bitches in pregnancy or lactation. Initially, the dog's main types of rations are presented, along with their individual advantages. The feed ingredients are categorized as permissible for dogs or inadmissible. In addition, some special categories of rations are presented for diseased dogs.

Keywords: Dog nutrition, ingredients, age, activity level, gestation, breastfeeding, dog diseases

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT	7
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	8
1 <i>Εισαγωγή</i>	10
2 <i>Τροφές σκύλων και τα πλεονεκτήματά τους</i>	11
2.1 <i>Ξηρά τροφή</i>	11
2.2 <i>Πλεονεκτήματα σωστής και ποιοτικής ξηράς τροφής</i>	11
2.3 <i>B.A.R.F. – Ωμή τροφή για σκύλους</i>	12
2.4 <i>Διαδικασία παραγωγής και πλεονεκτήματα της τροφής τύπου B.A.R.F.</i>	12
2.5 <i>Τα οφέλη που αποκομίζει ο σκύλος με την τροφή BARF..... Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.</i>	
2.6 <i>Μαγειρευτό φαγητό για σκύλους</i>	12
2.7 <i>Τα πλεονεκτήματα των μαγειρευτών φαγητών</i>	15
2.8 <i>Κονσέρβες για σκυλους</i>	15
3 <i>Κατηγορίες πρώτων υλών για σιτηρέσια σκύλου</i>	17
3.1 <i>Ποιες πρώτες ύλες δεν επιτρέπονται</i>	17
3.2 <i>Ποιες τροφές προτιμώνται στη διατροφή του σκύλου</i>	25
3.3 <i>Λαχανικά και φρούτα που επιτρέπονται</i>	26
3.4 <i>Λαχανικά και φρούτα που πρέπει να αποφεύγονται</i>	26
3.5 <i>“Ανθρώπινες” τροφές για κατάλληλες για σκύλους</i>	27
4 <i>Διατροφή σκύλων με ιδιαίτερες ανάγκες</i>	31
4.1 <i>Διατροφή κουταβιού</i>	31
4.2 <i>Κουτάβι και γάλα</i>	31
4.3 <i>Ενηλικίωση και διατροφή</i>	32
4.4 <i>Κλινική διατροφή</i>	32
4.5 <i>Διαβήτης</i>	33
4.6 <i>Πολυουρία του σκύλου. Άποιος διαβήτης και κίνδυνοι</i>	34
4.7 <i>Δερματολογικά προβλήματα</i>	35
4.8 <i>Δύσκαμπτες αρθρώσεις και αρθρίτιδες</i>	37
4.9 <i>Ανάρρωση από εγχείρηση ή ατύχημα</i>	37
4.10 <i>Υγεία των δοντιών</i>	38
4.11 <i>Η διατροφή του ενήλικου σκύλου</i>	39
4.12 <i>Διατροφή σκύλου με νεφρική ανεπάρκεια</i>	41
4.13 <i>Διατροφή σκύλου με καρκίνο</i>	41

4.14	Ποιες είναι οι «Υπερτροφές – Superfoods» που μπορούν να προστατέψουν τους σκύλους από τον καρκίνο;	42
4.15	Η διατροφή κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.....	49
4.16	Μπορεί κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης να διατραφεί η σκύλα με τροφή για κουτάβια;.....	50
4.17	Πόσο πρέπει η σκύλα να τρώει κατά τη διάρκεια του θηλασμού.....	52
4.18	Διατροφή ηλικιωμένων σκύλων	53
4.19	Ηπατικές νόσοι.....	55
4.20	Καρδιακή ανεπάρκεια	56
4.21	Διατροφή για κυνηγόσκυλα	57
4.22	Η παχυσαρκία του σκύλου	58
5	<i>Πίνακες με χημική σύσταση και συστατικά ορισμένων τροφών.....</i>	<i>65</i>
5.1	Χημική ανάλυση και συστατικά ξηράς τροφής σκύλων ενήλικων.....	61
5.2	Ξηρά τροφή ανάπτυξης κουταβιών.....	62
5.3	Ξηρά τροφή για σκύλους υψηλής ενέργειας.....	62
5.4	Κονσέρβα για ενήλικους σκύλους και για κουτάβια.....	63
5.5	Συνταγή που καλύπτει για 1 εβδομάδα ενήλικο σκύλο στα 10-15κιά.....	64
6	BIBΛΙΟΓΡΦΙΑ.....	65

1 Εισαγωγή

Ο κατοικίδιος σκύλος έχει ανάγκη από ένα συγκεκριμένο διατροφικό πρόγραμμα, το οποίο προκύπτει ανάλογα με την ηλικία, τη φυλή, το σωματικό βάρος, τις ιδιαίτερες ανάγκες, την ένταση σωματικής άσκησης, αλλά και την ιδιοσυγκρασία του. Η ισορροπημένη και πλήρης διατροφή, θα του εξασφαλίσει όλα τα απαραίτητα συστατικά, ώστε να έχει ενέργεια, σωστή ανάπτυξη, γερά κόκαλα και δυνατούς μύες. Τα συνηθέστερα σιτηρέσια για σκύλους αφορούν:

- την ξηρά τροφή, την πιο εύκολη, ποιοτική και οικονομική λύση,
- την μέθοδο barf, η οποία βασίζεται στην λήψη ωμής τροφής και οστών
- το μαγειρευτό φαγητό και τέλος
- την κονσερβοποιημένη τροφή.

Εικόνα 1. Παράθεση τροφής για σκύλους

Ο κάθε σκύλος ακόμα και αυτοί της ίδιας ράτσας έχουν διαφορετική ιδιοσυγκρασία και σίγουρα διαφορετικό τρόπο ζωής και διαμονής. Ακόμα και οι καιρικές συνθήκες μπορεί να επηρεάζουν τις διατροφικές συνήθειες ενός μεγαλόσωμου, μικρόσωμου ή μεσαίου μεγέθους σκύλο. Αν και το ωμό κρέας περιέχει αρκετά αμινοξέα/βιταμίνες, ένζυμα, αντιοξειδωτικά, παρ' όλα αυτά λίγοι είναι οι ιδιοκτήτες που το προτιμούν.

2 Τροφές σκύλων και τα πλεονεκτήματά τους

2.1 Ξηρά τροφή

Είναι προτιμότερη η ποιοτική συσκευασμένη ξηρά τροφή από την αγορά φτηνής σε μη συσκευασμένη «χύμα» κατάσταση. Οι καλές τροφές θωρακίζουν την υγεία του σκύλου, δεν προκαλούν αλλεργίες ούτε δερματοπάθειες, δεν προκαλούν δυσπεψίες και δεν προδιαθέτουν για παχυσαρκία.

Οι «χύμα» τροφές είναι αδύνατον να γνωρίζει κανείς τι περιέχουν. Επίσης παραμένει άγνωστο το πότε ανοίχτηκε η συσκευασία τους ή αν έχουν κάποιου είδους πιστοποίηση.

Εικόνα 2.1 Ξηρά τροφή για σκύλους

2.2 Πλεονεκτήματα σωστής και ποιοτικής ξηράς τροφής

- Περιέχει υψηλότερο ποσοστό πρωτεϊνών
- Τα φυσικά λιπαρά βρίσκονται σε ισορροπημένη ποσότητα
- Αρέσει περισσότερο στο σκύλο
- Περιέχει λιγότερα πρόσθετα και συντηρητικά
- Είναι ευκολότερη στην μάσηση
- Έχει μεγαλύτερη διάρκεια ζωής αν δεν ανοιχτεί
- Δεν δημιουργεί πρόβλημα στα δόντια
- Φυλάγεται στο ντουλάπι.

2.3 Ωμοφαγία – B.A.R.F. (Biologically Appropriate Raw Food)

Η τροφή τύπου B.A.R.F είναι φυσική τροφή χωρίς πρόσθετα και συντηρητικά και παράγεται με επεξεργασία βαθιάς κατάψυξης *Shock*.

Εικόνα 2.3. Λογότυπα που χρησιμοποιούνται σε τροφές σκύλου

2.4 Διαδικασία παραγωγής και πλεονεκτήματα της τροφής τύπου B.A.R.F.

Στην τροφή B.A.R.F. στόχος είναι ο σκύλος να καταναλώνει κρέας, κόκαλα, εντόσθια, λαχανικά, αυγά, γιαούρτι, ωμά ή μαγειρευτά, σε ένα ολοκληρωμένο γεύμα, καταργώντας οριστικά την σίτισή του με ξηρά τροφή και κονσέρβες.

Μετά τη διαδικασία του *Shock*, η παραγόμενη σκυλοτροφή έχει μεγάλη διάρκεια αποθήκευσης, όταν διατηρείται με ασφάλεια σε θερμοκρασίες που κυμαίνονται από -18°C έως -45°C στο κέντρο του προϊόντος. Δεν χρειάζεται προσθήκη συντηρητικών για να παραμείνει κατάλληλη για κατανάλωση, εφόσον διατηρείται στην κατάψυξη. Το προϊόν παραμένει φρέσκο όταν αποψυχθεί, διατηρώντας τις ιδιότητες του και χωρίς να αλλοιώνεται. Η τροφή αυτή μιμείται ακριβώς την τροφή που ο σκύλος θα κατανάλωνε αν ζούσε ελεύθερος στη φύση, λαμβάνοντας υπόψιν ότι πρόκειται για σαρκοφάγο ζώο.

Υπάρχουν μελέτες σε Ελλάδα και Εξωτερικό που δείχνουν τις διαφορές που αποκομίζει ο σκύλος με την BARF σε σχέση με την ξηρά τροφή. Φυσικά για την σωστή ανατροφή του σκύλου αλλά και την απορρόφηση όλων των παραπάνω θρεπτικών συστατικών θα πρέπει να τηρούνται όλες οι σωστές αναλογίες. Επίσης η ποσότητα του γεύματος του σκύλου διαφέρει ανάλογα με:

1. Την ηλικία του
2. Το σωματικό του βάρος και
3. Από το πόσο δραστήριος είναι

2.5 Έρευνα για παθογόνους μικροοργανισμούς

Αν και οι υποστηρικτές της ωμής τροφής υποστηρίζουν πως τα ζώα είναι από τη φύση τους προστατευμένα από παθογόνα για τον άνθρωπο μικρόβια όπως η *Salmonella* spp, υπάρχουν αρκετές αναφορές στη διεθνή βιβλιογραφία σοβαρής ασθένειας ζώων από εντεροπαθογόνα βακτηρίδια όπως *Salmonella* spp, *Toxoplasma gondii* και *Yersinia enterocolitica*

Κατά τη διάρκεια της σχετικής έρευνας κατεψυγμένων εμπορικών ωμών τροφών στη Βόρεια Αμερική, από το 60% των τροφών απομονώθηκε *Escherichia. coli*, από το 7,1% *Salmonella enterica* και από το 2,1% *Cryptosporidium* spp. Σε άλλη έρευνα που έλαβε μέρος στον Καναδά βρέθηκε πως το 20% των εμπορικών ωμών τροφών για σκύλους και γάτες περιείχε *Salmonella* ενώ σε μία άλλη το 21% των εμπορικών κατεψυγμένων τροφών ήταν θετικό σε *Salmonella*. Το 67% των τροφών της τελευταίας έρευνας περιείχε κοτόπουλο. Μόνο από το 33% των ξηρών εμπορικών τροφών και το 8% των κονσερβοποιημένων απομονώθηκε *Escherichia Coli*. *Salmonella enterica* δεν απομονώθηκε από καμία εμπορική επεξεργασμένη τροφή.

Η αποκλειστική χορήγηση σπιτικής ωμής ή επεξεργασμένης τροφής, όταν γίνεται, πρέπει να πραγματοποιείται με γνώμονα τους κανόνες υγιεινής και ευζωίας και πάντα υπό την καθοδήγηση ειδικού κτηνιάτρου διατροφολόγου

Παθογόνοι μικροοργανισμοί οι οποίοι μπορεί να βρεθούν στο ωμό κρέας είναι: *Campylobacter* spp., *Enterococcus* spp., *Escherichia* spp., *Staphylococcus aureus*, *Salmonella* spp., *Cryptosporidium* spp., *Echinococcus* spp., *Giardia lamblia*, *Neospora caninum*, *Toxoplasma gondii*

2.6 Μαγειρευτό φαγητό για σκύλους

Σε ένα μαγειρευτό φαγητό για σκύλους, αυτός που το ετοιμάζει έχει την πλήρη ευθύνη και έλεγχο για την ποιότητα της τροφής. Παρόλα αυτά ένα τέτοιο σιτηρέσιο απαιτεί χρόνο, δεξιοτεχνία και έξοδα.

Το φαγητό του σκύλου πρέπει να είναι ξεχωριστό από του ανθρώπου, αφού οι συνήθειες και απαιτήσεις του είναι διαφορετικές από τις ανθρώπινες.

Σημαντικές πληροφορίες:

- Η αναλογία κρέατος και λαχανικών-δημητριακών πρέπει να είναι αντίστοιχα 70-30%
- Ως τροφές ζωικής προέλευσης εννοούνται: μοσχάρι, κοτόπουλο, γαλοπούλα, χοιρινό, αρνί, κατσίκι, ψάρι φρέσκο, «γαλακτοκομικά προϊόντα που έχουν υποστεί ζύμωση όπως γιαούρτι, τυρί.
- Απαγορεύονται: κόκαλα και γάλα
- Ως τροφές φυτικής προέλευσης εννοούνται: Δημητριακά (να μην υπερβαίνουν το 1/6 της τροφής και να μην δίνονται σε σκύλους με προβλήματα αρθρώσεων), λαχανικά.

Εικόνα 2.6 μαγειρευτό φαγητό για σκύλους

2.7 Τα πλεονεκτήματα των μαγειρευτών φαγητών

Αυτός που παρασκευάζει έχει πλήρη γνώση του τι τρώει ο σκύλος του.

Η τροφή αυτή αρέσει στους σκύλους.

Αν παρασκευαστεί σωστά, μπορεί να περιέχει κατάλληλη αναλογία όλων των θρεπτικών συστατικών.

2.8 Κονσέρβες για σκύλους

Στις κονσέρβες για σκύλους η ποιότητα παίζει βασικό ρόλο, αφού δεν είναι λίγοι οι ιδιοκτήτες που αγοράζουν τροφές οι οποίες παράγονται με συστατικά κατώτερης ποιότητας.

Για την εναλλαγή της ξηράς τροφής με κονσερβοποιημένη είναι προτιμότερο να επιλεγούν κονσέρβες με σωστές αναλογίες και ποσότητες σε συστατικά.

Εικόνα 2.8 Παράθεση κονσερβοποιημένης τροφής σκύλου

1.4.2 Πλεονεκτήματα της κονσερβοποιημένης τροφής του σκύλου

- Η γευστικότητα είναι αυξημένη σε σχέση με την ξηρά τροφή
- Είναι πιο εύκολο να καταναλωθεί από το σκύλο.
- Τις περισσότερες φορές περιέχουν ικανοποιητικές ποσότητες πρωτεΐνης

Σημαντική πληροφορία: Σε περίπτωση αλλαγής της τροφής του σκύλου, η μετάβαση πρέπει να γίνει ομαλά, αναμειγνύοντας για την πρώτη εβδομάδα την παλιά τροφή με την καινούργια.

3 Κατηγορίες πρώτων υλών για σιτηρέσια σκύλου

3.1 Ποιες πρώτες ύλες δεν επιτρέπονται

Εικόνα 3.1.1 Συστατικά για σκυλοτροφές

Γάλα. Το μόνο γάλα που χρειάζονται τα σκυλιά είναι το μητρικό για τους 2 πρώτους μήνες της ζωής τους. Όσο μεγαλώνει ένα κουτάβι, το ένζυμο που διασπά την λακτόζη του γάλακτος, η λακτάση, μειώνεται προοδευτικά. Η κατανάλωση γάλακτος από έναν οργανισμό που δε μπορεί να διασπάσει την λακτόζη έχει ως αποτέλεσμα πόνους στο έντερο, τυμπανισμό (φούσκωμα), και κολίτιδα. Για τον λόγο αυτόν, μετά από έναν σταδιακό απογαλακτισμό μπορεί να καταναλωθεί σε πολύ μικρές ποσότητες.

Εικόνα 3.1.2 Γάλα

Κόκαλα: Τα κόκαλα δεν έχουν ιδιαίτερη διατροφική αξία. Είναι μόνο μία ευχάριστη απασχόληση για τον σκύλο.

Εικόνα 3.1.3 κόκαλα

Οι αρνητικές συνέπειες της κατανάλωσης κοκάλων από το σκύλο:

- Στα δόντια: Όχι μόνο δεν καθαρίζονται τα δόντια τρώγοντας κόκαλα (όπως λανθασμένα πιστεύουν πολλοί), αλλά αντιθέτως φθείρονται και σπάνε.
- Στον οισοφάγο: Ο συνεχής ερεθισμός του οισοφάγου μπορεί να καταλήξει σε χρόνια οισοφαγίτιδα. Επίσης μπορεί κάποιο κόκαλο να κολλήσει στον οισοφάγο και να τον τρυπήσει.
- Στο στομάχι: Τα κόκαλα ερεθίζουν το στομάχι προκαλώντας οξείες και χρόνιες γαστρίτιδες και έλκη.
- Στο έντερο: Ένα μεγάλο κομμάτι κόκαλου μπορεί να φράξει το έντερο προκαλώντας ειλεό, πράγμα πολύ επικίνδυνο καθώς, αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα, ο σκύλος πεθαίνει εντός λίγων ωρών. Επίσης, αιχμηρά κόκαλα μπορούν να προκαλέσουν διάτρηση του εντέρου και θάνατο από περιτονίτιδα. Αλλά και μικρά κομμάτια κόκαλων μπορούν να γίνουν βλαβερά. Αν αναμειχθούν στο στομάχι και στο έντερο με φαγητό, θα σχηματίσουν μια συμπαγή και σκληρή μάζα που δεν θα μπορεί να προωθηθεί με τις περισταλτικές κινήσεις του εντέρου. Το αποτέλεσμα θα είναι δυσκοιλιότητα, ειλεός. Ακόμα και αν δεν κινδυνεύσει η ζωή του σκύλου από κόκαλα, μπορεί να προκληθεί κολίτιδα από τον ερεθισμό του παχέους εντέρου. Η κατάσταση αυτή είναι επικίνδυνη και είναι δύσκολο να θεραπευτεί εντελώς αν ποτέ ξεκινήσει, ενώ είναι πιθανό ότι ο σκύλος θα είναι επιρρεπής σε κολίτιδες σε όλη του την ζωή.

Κονσέρβες που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση. Οι κονσέρβες που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, συχνά περιέχουν μεγάλο ποσοστό λίπους και μικρό ποσοστό κρέατος. Καλό θα ήταν να μην χρησιμοποιούνται στη διατροφή του σκύλου, αλλά να προτιμώνται οι κατάλληλες κονσέρβες για σκύλους

Εικόνα 3.1.4 Περιεχόμενο κονσέρβας

Τηγανιτά συστατικά. Ενώ το ωμό ελαιόλαδο είναι εξαιρετική πηγή βιταμινών Α και Ε και «ω» λιπαρών οξέων, τα συστατικά που περιέχουν τηγανισμένο λάδι δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται, καθώς μπορεί να προκαλέσουν κολίτιδα.

Εικόνα 3.1.5 Τηγανητό φαγητό

Λίπη σε μεγάλη ποσότητα. Η κατανάλωση μιας μεγάλης ποσότητας λίπους μπορεί να προκαλέσει κολίτιδα. Σε ακόμη χειρότερη περίπτωση, μπορεί να προκαλέσει οξεία παγκρεατίτιδα με κολικό, κατάσταση που είναι επικίνδυνη. Ακόμη, η καθημερινή

κατανάλωση λιπαρών τροφών, καταλήγει σε παχυσαρκία και τα άσχημα συνακόλουθά της όπως αρθρίτιδα, καρδιοαγγειακά προβλήματα, διαβήτης κλπ.

Ζάχαρη σε μεγάλη ποσότητα. Τα σκυλιά, όπως και οι άνθρωποι, μπορούν άφοβα να φάνε κάτι γλυκό σε λογική ποσότητα. Ωστόσο, ένα μικρόσωμο σκυλάκι, π.χ. 10 κιλών δεν θα πρέπει να φάει μια ολόκληρη ανθρώπινη μερίδα γλυκού, όπως μία πάστα. Η κατανάλωση μιας μεγάλης ποσότητας ζάχαρης μπορεί να προκαλέσει επιληπτική κρίση, ενώ η καθημερινή κατανάλωση ζάχαρης καταλήγει σε παχυσαρκία και στη συνέχεια πιθανώς σε τύφλωση λόγω εμφάνισης σακχαρώδους διαβήτη.

Εικόνα 3.1.6 Τροφές που περιέχουν ζάχαρη σε μεγάλη ποσότητα

Πικάντικα/καυτερά τρόφιμα. Το πιπέρι και τα υπόλοιπα πικάντικα καρυκεύματα μπορούν να προκαλέσουν στο σκύλο οξεία ή χρόνια γαστρίτιδα και κολίτιδα.

Εικόνα 3.1.7 Πικάντικα τρόφιμα

Αλάτι. Οι περισσότερες τροφές έχουν από μόνες τους μία μικρή ποσότητα αλατιού. Δεν χρειάζεται παραπάνω. Η υπερβολική κατανάλωση αλατιού κάνει κακό στα νεφρά και πολλά σκυλιά εθίζονται σε αυτό, ενώ αυξάνει την υπέρ-κινητικότητα.

Εικόνα 3.1.8 Αλάτι

Ξύδι. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη διατροφή του σκύλου σε μικρές ποσότητες.

Εικόνα 3.1.9 Ξύδι

Ωμά κρέατα και άπλυτα λαχανικά. Ο λόγος για τον οποίο στον σκύλο δεν θα πρέπει να χορηγείται ωμό κρέας/κοτόπουλο/ψάρι/αυγά καθώς και άπλυτα ωμά λαχανικά είναι ακριβώς ο ίδιος για τον οποίο απαγορεύεται και στους ανθρώπους, δηλαδή ο κίνδυνος πρόκλησης τροφική λοίμωξης από διάφορα μικρόβια όπως *Salmonella*, *Campylobacter*, *Escherichia coli*, *Chlostridium*, *Listeria*, *Staphylococcus*, και *Toxoplasma*.. Οι τροφικές λοιμώξεις εμφανίζονται με συμπτώματα όπως διάρροια, κοιλιακό άλγος, εμετός, πυρετός κ.α.. Μπορεί να είναι και θανατηφόρες. Μεγάλο πρόβλημα επίσης στην Ελλάδα στα ωμά κρέατα είναι ο Εχινόκοκκος.

Εικόνα 3.1.10 Ωμά κρέατα και άπλυτα λαχανικά

Πατατάκια, γαριδάκια και λοιπά σνακς. Τα τρόφιμα αυτά περιέχουν πολύ αλάτι, λίπος και ζάχαρη. Μόνο σε μικρές ποσότητες θα πρέπει να συμμετέχουν στη διατροφή του σκύλου.

Εικόνα 3.1.11 Πατατάκια

Σταφύλια και σταφίδες: Θα πρέπει να αποφεύγονται στη διατροφή του σκύλου, καθώς η κατανάλωση τους ακόμη και σε μικρή ποσότητα είναι δυνατό να προκαλέσει συμπτώματα τοξίνωσης, βλάβη στους νεφρούς και να οδηγήσει στο θάνατο. Ωστόσο, υπάρχουν και σκύλοι που δεν είναι ευαίσθητοι στο τρόφιμο αυτό. Ορισμένα σημάδια τοξικότητας είναι ο εμετός, η απώλεια όρεξης, η διάρροια, ο κοιλιακός πόνος, η μειωμένη ούρηση, η αδυναμία, συμπτώματα που εμφανίζονται μέσα σε 24 ώρες από την κατανάλωση σταφυλιών ή σταφίδων. Για το λόγο αυτό σε περίπτωση κατανάλωσης τους από σκύλο θα πρέπει το ζώο να τεθεί υπό κτηνιατρική παρακολούθηση.

Εικόνα 3.1.12 σταφύλια και σταφίδες

Κρεμμύδι και σκόρδο: Η κατανάλωση κρεμμυδιού ή σκόρδου και άλλων φυτών τις οικογένειας *Allium* (πράσο, κ.ά) από τους σκύλους, μπορεί να προκαλέσει ένα είδος αιμολυτικής αναιμίας (ονομάζεται και Heinz body anemia) και προκαλεί την καταστροφή των ερυθροκυττάρων. Το αίτιο είναι η ουσία N-πρόπυλο δισουλφίδιο (N-propyl disulfide) που περιέχεται στα τρόφιμα αυτά. Συμπτώματα όπως λήθαργος, αδυναμία, αταξία, εμετός, διάρροια και ουραιμία μπορούν να εμφανιστούν σε λίγες ώρες ή μερικές ημέρες. Δεν είναι σαφές ακόμη σε τι ποσότητα το κρεμμύδι και το σκόρδο μπορεί να προκαλέσουν δηλητηρίαση, ωστόσο, όταν επέλθει η δηλητηρίαση είναι συσσωρευτική, γιατί μπορεί να προέλθει από όλες τις μορφές τους (βρασμένο, ωμό, αποξηραμένο). Για το λόγο αυτό σε περίπτωση κατανάλωσης τους από σκύλο θα πρέπει το ζώο να τεθεί υπό κτηνιατρική παρακολούθηση.

Εικόνα 3.1.13 Κρεμμύδι και σκόρδο

Σοκολάτα: Η σοκολάτα και το κακάο περιέχουν ένα χημικό που ονομάζεται θεοβρομίνη που ενδέχεται να επηρεάσει τη λειτουργία της καρδιάς, των πνευμόνων, των νεφρών και του κεντρικού νευρικού συστήματος του σκύλου. Η κουβερτούρα είναι η πιο τοξική μορφή σοκολάτας για τα σκυλιά, ενώ η σοκολάτα γάλακτος πρέπει να καταναλωθεί σε μεγαλύτερη ποσότητα για να προκαλέσει βλάβη. Τα συμπτώματα της τοξικότητας από σοκολάτα περιλαμβάνουν ανησυχία, ρίγος, κρίσεις, εμετό, διάρροια, ανώμαλο καρδιακό παλμό, υπερθερμία και κόμα. Για το λόγο αυτό σε περίπτωση κατανάλωσης σοκολάτας από το σκύλο θα πρέπει το ζώο να τεθεί υπό κτηνιατρική παρακολούθηση.

Εικόνα 3.1.14 Σκύλος με σοκολάτα

3.2 Ποιες τροφές προτιμώνται στη διατροφή του σκύλου

Οποιοδήποτε κρέας, βρασμένο ελαφρά, όπως και τυρί ή λίγο γιαούρτι (αν ο σκύλος δεν παρουσιάζει δυσανεξία στη λακτόζη).

Επίσης το φυστικοβούτηρο είναι ένα τέλειο γλύκισμα για το σκύλο, αλλά προτιμότερο αυτό που έχει χαμηλή περιεκτικότητα αλατιού.

Ρύζι ή μικρή ποσότητα από μακαρόνια, πάντα σκέτα ή βρασμένα σε φυσικό ζωμό. Συνήθως έτσι αντιμετωπίζεται και η διάρροια του σκύλου με φυσικό τρόπο.

Εικόνα 3.2 Ορισμένα φρούτα που μπορεί ή δεν μπορεί να καταναλώσει ο σκύλος

3.3 Λαχανικά και φρούτα που επιτρέπονται

Ο σκύλος μπορεί να καταναλώσει συμπληρωματικά στη διατροφή του τα εξής: πράσινα φασολάκια, αγγούρι, σπανάκι, μπρόκολο, κουνουπίδι, μαρούλι, κολοκύθα, μαϊντανό, λάχανο, κολοκύθι, μπανάνα (πηγή καλίου και ασβεστίου), αχλάδι και μήλο (χωρίς κουκούτσια ή φλούδα), μάνγκο, πεπόνι, ανανά, φράουλες ή διάφορα είδη μούρων (berries) (πλούσια σε αντιοξειδωτικά) και μαύρες ελιές χωρίς κουκούτσι. Επίσης κόκκινη πιπεριά εφόσον δεν είναι πολύ πικάντικη, καθώς και παντζάρια. Πολύ καλή τροφή είναι και το καρότο που βοηθάει το σκύλο να έχει καλή κατάσταση δοντιών καθώς του τα καθαρίζει φυσικά.

Εικόνα 3.3 Σκύλοι και λαχανικά

Τέλος, επειδή οι σκύλοι δυσκολεύονται να χωνέψουν τα λαχανικά, θα πρέπει να τους διευκολύνουμε. Αν επιλέξουμε να τους δώσουμε τα λαχανικά που επιτρέπονται, ωμά, θα πρέπει να τα τρίψουμε στον τρίφτη ή να τα πολτοποιήσουμε. Αλλιώς, μπορούμε να τα βράσουμε ελάχιστα (ώστε να μη χάσουν τη διατροφική τους αξία) και να τα ψιλοκόψουμε. Πάντα τα προσφέρουμε μαζί με την ξηρά τροφή.

3.4 Λαχανικά και φρούτα που πρέπει να αποφεύγονται

Θα πρέπει να αποφεύγονται τα παρακάτω: σταφύλια και σταφίδες, κρεμμύδι, σκόρδο, πράσο και άγνωστου είδους μανιτάρια.

Ακόμη, δεν θα πρέπει να χορηγούνται κουκούτσια ή/και φλούδες φρούτων όπως αβοκάντο, βερίκοκο, κεράσι, ροδάκινο, αμύγδαλα, κá. στους σκύλους, καθώς αρκετά από αυτά είναι ιδιαίτερα τοξικά.

Εικόνα 3.4 Ακατάλληλες τροφές για σκύλους

3.5 “Ανθρώπινες” τροφές για κατάλληλες για σκύλους

Τροφές που καταναλώνει ο άνθρωπος όπως σολομός, κολοκύθα, φασόλια, γιαούρτι είναι μερικές μόνο από τις ανθρώπινες τροφές που μπορεί να φάει με ασφάλεια ένας σκύλος.

Γιαούρτι: είναι μια καλή πηγή ασβεστίου και πρωτεΐνης. Με ενεργά βακτήρια και χωρίς προσθήκη σακχάρων ή τεχνητών γλυκαντικών ουσιών. Τα δραστικά βακτήρια μπορούν να δρουν ως προβιοτικά

Εικόνα 3.5.1 Γιαούρτι

Λιναρόσπορος: είναι μια καλή πηγή ωμέγα-3 λιπαρών οξέων, τα οποία είναι απαραίτητα για το δέρμα και το τρίχωμα. Ο σπόρος λιναριού μπορεί επίσης να προστεθεί ως πηγή φυτικών ινών.

Εικόνα 3.5.2 Λιναρόσπορος

Σολομός ή λάδι σολομού: είναι ένα λιπαρό ψάρι το οποίο είναι επίσης μια καλή πηγή ωμέγα 3 λιπαρών οξέων. Αυτά τα λιπαρά οξέα είναι απαραίτητα για την καλή λειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος και ωφελούν την υγεία του δέρματος και του τριχώματος.

Εικόνα 3.5.3 Σολομός

Κολοκύθα: είναι μια καλή πηγή φυτικών ινών και βήτα καροτίνης (πηγή της βιταμίνης Α). Τα σκυλιά χρειάζονται ίνες στη διατροφή τους, ώστε να διατηρείται υγιές το έντερό τους.

Εικόνα 3.5.4 Κολοκύθα

Γλυκοπατάτες: Είναι μια καλή πηγή υδατανθράκων και φυτικών ινών, περιέχουν βιταμίνη Β6, βιταμίνη C, β-καροτένιο, και μαγγάνιο.

Εικόνα 3.5.5 Γλυκοπατάτες

Πράσινα φασόλια: έχουν βιταμίνη Κ, βιταμίνη C, και μαγγάνιο.

Εικόνα 3.5.6 Φασόλια

Αυγά: Είναι μια πολύ καλή πηγή πρωτεΐνης, έχουν ριβοφλαβίνη και σελήνιο. Προτιμάται η χρήση ολόκληρων βρασμένων αυγών, καθώς η κατανάλωση μόνο του λευκόματος μπορεί να προκαλέσει ανεπάρκεια βιοτίνης.

Εικόνα 3.5.7 Αυγά

Μαγιά μύρας. Είναι πλούσια σε βιταμίνες Β, που είναι απαραίτητη για το δέρμα, το τρίχωμα και τον μεταβολισμό των υδατανθράκων.

Εικόνα 3.5.8 Μαγιά μύρας

Μήλα: Τα μήλα αποτελούν πηγή βιταμινών Α και C. Οι σπόροι, ωστόσο, περιέχουν κυανιούχα, έτσι πρέπει να αποφεύγεται η κατάποση τους από το σκύλο.

Εικόνα 3.5.9 Κόκκινο μήλο

Βρώμη: είναι μια καλή πηγή διαλυτών φυτικών ινών. Το πλιγούρι βρώμης είναι επίσης μια εναλλακτική πηγή σιτηρών για τα σκυλιά που είναι αλλεργικά στο σιτάρι. Πάντα να δίνονται μαγειρεμένα απλά και χωρίς προσθήκη ζάχαρης.

Εικόνα 3.5.10 Νιφάδες βρώμης

4 Διατροφή σκύλων με ιδιαίτερες ανάγκες

4.1 Διατροφή κουταβιού

Ένα κουτάβι χαίρει ιδιαίτερης αντιμετώπισης και προσέγγισης, ανάλογα με την ηλικία του ανάπτυξής του και τη φυλή του. Σε γενικές γραμμές οι μικρόσωμες φυλές αναπτύσσονται πλήρως στους 11 περίπου μήνες, οι μεσαίες φυλές σε 18 περίπου μήνες, ενώ οι μεγαλόσωμες σε διάστημα που φτάνει τα δύο χρόνια.

Το φαγητό του κουταβιού πρέπει να είναι προσεγμένο και ιδιαίτερο, ώστε η ανάπτυξη των ζωτικών οργάνων να γίνει ολοκληρωμένα, η όρασή του να είναι η βέλτιστη, ο μεταβολισμός του να είναι ισορροπημένος και το τρίχωμά του λαμπερό και υγιές.

Εικόνα 4.1 Ξηρά τροφή σκύλων

4.2 Κουτάβι και γάλα

Το κουτάβι τις πρώτες μέρες της ζωής του τρέφεται μόνο από το γάλα της μάνας του, λαμβάνοντας από αυτό όλα τα απαραίτητα αντισώματα και στοιχεία που είναι απαραίτητα για την σωστή ανάπτυξή του.

Μετά από ένα χρονικό διάστημα 40 περίπου ημερών το κουτάβι σταματάει να έχει ανάγκη από γάλα. Η πρώτη οδοντοφυΐα του κουταβιού, είναι αναγκαία για να έτοιμο να μασήσει την τροφή του και να ζήσει, χωρίς την μητέρα του. Αυτό που χρειάζεται λοιπόν είναι υψηλής ποιότητας διατροφή.

Η ξηρά τροφή, ειδικά επεξεργασμένη και διαμορφωμένη για κουτάβια είναι η καλύτερη επιλογή, γιατί σε αυτό το στάδιο το μαγειρεμένο φαγητό ή η κονσέρβα είναι υποδεέστερη επιλογή.

Εικόνα 4.2 Κουτάβι και γάλα

4.3 Ενηλικίωση και διατροφή

Τα μικρού και μεσαίου μεγέθους σκυλάκια έχουν πολύ γρήγορο και υψηλό μεταβολισμό, με αποτέλεσμα να χρειάζονται περισσότερες θερμίδες ανά κιλό σωματικού βάρους. Τα 2-3 γεύματα μικρής σχετικά ποσότητας είναι ότι πρέπει για την ισορροπημένη τους διατροφή.

Τα μεγαλόσωμα νεαρά σκυλιά είναι αναγκαίο να διατηρήσουν υγιές το μυοσκελετικό τους σύστημα, αφού η πολύ γρήγορη ανάπτυξή τους μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στους μύες. Σε αυτήν την φάση καλό είναι να ακολουθούνται οι οδηγίες του κτηνιάτρου και να αποφεύγεται η άσκοπη κατανάλωση διατροφικών συμπληρωμάτων.

4.4 Κλινική διατροφή

Με τον όρο κλινική διατροφή εννοούμε την προσαρμοσμένη διατροφή που είναι απαραίτητη και κρίνεται κατάλληλη για τον σκύλο που αντιμετωπίζει προβλήματα υγείας. Η χορήγησή της γίνεται από κτηνίατρο. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι μερικές ράτσες σκύλων είναι πιο ευάλωτες σε προβλήματα υγείας.

Στο εμπόριο είναι διαθέσιμη μεγάλη ποικιλία τόσο ξηράς τροφής, όσο και κονσερβοποιημένης τροφής, κατάλληλη για την αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων π.χ. προβλήματα του ουροποιητικού, δερματολογικές αλλοιώσεις, νεφρική νόσος, προβλήματα κινητικότητας, παχυσαρκία κ.α.

4.5 Διαβήτης

Σε διαβητικούς σκύλους είναι απαραίτητο να μειωθεί η ποσότητα ινσουλίνης που χρειάζονται, γι' αυτό και η τροφή τους πρέπει να ελέγχει την γλυκόζη στο αίμα. Στην διατροφή του πρέπει να περιλαμβάνεται συμπλήρωμα L- καρνιτίνη και όλες οι απαραίτητες ουσίες που βοηθούν στην μείωση της πείνας.

Ο σακχαρώδης διαβήτης είναι μεταβολική ασθένεια η οποία χαρακτηρίζεται από αύξηση της συγκέντρωσης του σακχάρου στο αίμα (υπεργλυκαιμία) και διαταραχή του μεταβολισμού της γλυκόζης, είτε ως αποτέλεσμα ελαττωμένης έκκρισης ινσουλίνης είτε λόγω ελάττωσης της ευαισθησίας των κυττάρων του σώματος στην ινσουλίνη. Οι κύριοι τύποι σακχαρώδους διαβήτη είναι:

- ο διαβήτης τύπου 1,
- ο διαβήτης τύπου 2 και
- ο διαβήτης της κύησης

Ο σακχαρώδης διαβήτης έχει χρόνια πορεία και μπορεί να προκαλέσει μια σειρά σοβαρών επιπλοκών, όπως καρδιαγγειακή νόσο, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, βλάβες του αμφιβληστροειδούς, βλάβες των νεύρων, στυτική δυσλειτουργία κ.ά. Πρωτεύοντα ρόλο στη θεραπεία του σακχαρώδους διαβήτη παίζει η χορήγηση ινσουλίνης.

Εικόνα 4.5 Σκύλος και ζυγαριά

4.6 Πολυουρία του σκύλου. Άποιος διαβήτης και κίνδυνοι

Οι αιτίες που προκαλούν πολυουρία και πολυδιψία στο σκύλο είναι ποικίλες. Μία από τις σοβαρές περιπτώσεις είναι και αυτήν του άποιοι διαβήτη, δηλαδή όταν υπάρχει έλλειψη της αντιδιουρητικής ορμόνης που παράγεται στην υπόφυση και η οποία ελέγχει τη μετατροπή του προσούρου σε ούρο. Τότε το ζώο έχει πολυουρία, ανάλογη μ' αυτήν που παρατηρείται στην περίπτωση του σακχαρώδη διαβήτη.

Εικόνα 4.6 Σκύλος που ουρεί

Σε περίπτωση που υπάρχει έλλειψη της αντιδιουρητικής ορμόνης που παράγεται από την υπόφυση και ελέγχει τη συμπύκνωση του προσούρου σε ούρο, δεν είναι δυνατή η συμπύκνωση του προσούρου και το ζώο αποβάλλει τεράστιες ποσότητες ούρου (πολυουρία) ανάλογες με αυτές που παρατηρούνται στις περιπτώσεις σακχαρώδη διαβήτη. Γι' αυτό η παθολογική αυτή πολυουρία ονομάζεται άποιος διαβήτης (ΑΔ).

Ειδικότερα όταν ο άποιος διαβήτης οφείλεται σε έλλειψη της ορμόνης, καλείται κεντρικός άποιος διαβήτης

Ανάλογο φαινόμενο παρατηρείται και στις περιπτώσεις που η αντιδιουρητική ορμόνη (ADH), ενώ παράγεται και κυκλοφορεί κανονικά, δεν είναι δυνατή η μετάδοση της εντολής της, λόγω βλάβης των υποδοχέων στα ουροφόρα σωληνάκια του νεφρού. Ο άποιος διαβήτης αυτού του τύπου ονομάζεται νεφρογενής άποιος διαβήτης.

Ο κεντρικός άποιος διαβήτης αποτελεί μια σπάνια συγγενή ή και κληρονομική πάθηση. Αντιθέτως, ο νεφρογενής άποιος διαβήτης είναι πολύ συχνός, απότοκος μιας σειράς παθολογικών καταστάσεων, οι περισσότερες από τις οποίες δεν σχετίζονται με τους

νεφρούς.

Στο σκύλο τυπικό και πολύ συχνό παράδειγμα πρόκλησης νεφρογενούς άποιου διαβήτη είναι η πυομήτρα στα θηλυκά ζώα, κατά την οποία πριν ή αυτή δώσει τα άλλα συμπτώματα που τη χαρακτηρίζουν, παρατηρείται πολουρία και πολυδιψία.

Άλλες άξιες λόγου παθολογικές καταστάσεις που εκδηλώνονται και με νεφρογενή άποιο διαβήτη είναι η αυξημένη συγκέντρωση κορτιζόλης στο αίμα λόγω νόσου του Cushing ή χορήγησης κορτιζόνης (ιατρογενής) καθώς επίσης και η αυξημένη συγκέντρωση ασβεστίου στο αίμα, που συχνά συνοδεύει διάφορα νεοπλάσματα, όπως το λεμφοσάρκωμα, το πολλαπλό μύλωμα, τα νεοπλάσματα των οστών, των παραθυρεοειδών και των περιπρωκτικών αδένων.

Η χορήγηση διάφορων φαρμάκων με δυσμενείς (νεφροτοξικά φάρμακα) ή όχι επιπτώσεις στο νεφρό (π.χ. διουρητικά) προκαλεί επίσης πολουρία και αντισταθμιστικής αυτής πολυδιψία.

Η πρωτογενής πολυδιψία αξίζει να αναφερθεί, γιατί κατά κανόνα προδικάζει δυσμενή εξέλιξη. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η πρωτογενής πολυδιψία είναι εξαιρετικά σπάνια παθολογική κατάσταση σε σχέση με την αντισταθμιστική πολυδιψία (δευτερογενής), λόγω πολουρίας ή άλλων αιτιών.

Στα αίτια της πρωτογενούς πολυδιψίας περιλαμβάνονται:

- Πρωτογενής πολυδιψία λόγω νεύρωσης ή, όπως συνήθως λέγεται, ψυχογενής πολυδιψία.
- Πρωτογενής πολυδιψία ορμονικής αιτιολογίας (επινεφρίδια, υπερθυρεοειδισμός).
- Πρωτογενής πολυδιψία που συνοδεύει πολλές παθήσεις του ήπατος.
- Τέλος, σπανιότερα αίτια είναι η υπερασβεστιαμία (αυξημένη συγκέντρωση ασβεστίου στο αίμα) και η πολυερυθροκυτταραιμία (υψηλός αιματοκρίτης λόγω αύξησης του αριθμού των ερυθρών αιμοσφαιρίων).

4.7 Δερματολογικά προβλήματα

Αν ο σκύλος ξύνεται πολύ και παρατηρούνται κοκκινίλες και σημαντική απώλεια τριχών σε κάποια περιοχή, τότε η κτηνιατρική συμβολή είναι απαραίτητη. Είναι δυνατό να

πρόκειται για περίπτωση τροφική αλλεργίας και στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να αλλαχθεί το σιτηρέσιο και να γίνει χρήση υποαλλεργικών πρώτων υλών, σε συνδυασμό με κάποια άλλη θεραπευτική αγωγή.

Εικόνα 3.5 Δερματολογικά συμπτώματα στο λαιμό σκύλου

Εικόνα 3.6 Δερματολογικά συμπτώματα σε πέλμα σκύλου

Οι κυριότερες δερματολογικές παθήσεις του σκύλου είναι:

- Αλλεργική Δερματίτιδα,
- Εξιδρωματική Λοίμωξη,
- Θυλακίτιδα,
- Έκζεμα προσώπου,
- Σμηγματόρροια,
- Λειχήνα,
- Αλωπεκία,
- Ψώρα (ακάρεα).

4.8 Δύσκαμπτες αρθρώσεις και αρθρίτιδες

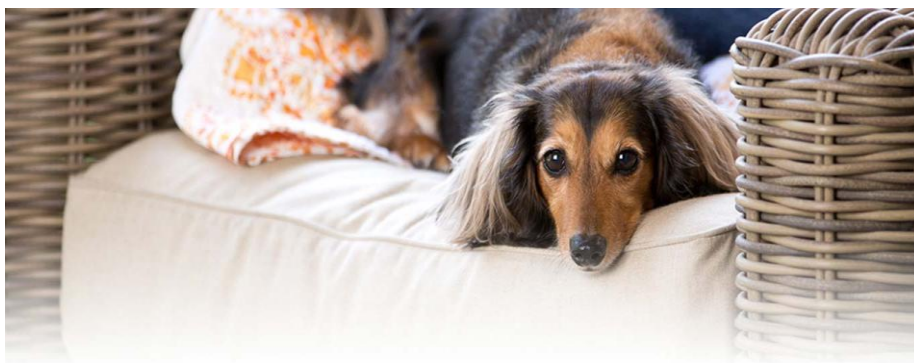
Η σωστή διατροφή είναι πολύ σημαντική σε περιπτώσεις προβλημάτων των αρθρώσεων. Η κατανάλωση γλυκοζαμίνη και θειικής χονδροϊτίνης είναι δυνατόν να ανακουφίσουν και ενισχύσουν την αναδόμηση των αρθρώσεων του σε περίπτωση νόσου.

Εικόνα 4.8 Σύγκριση φυσιολογικού και εξαρθρωμένου ισχίου

4.9 Ανάρρωση από εγχείρηση ή ατύχημα

Η διατροφή του σε αυτήν την περίπτωση πρέπει να είναι ενισχυμένη με όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά όπως αμινοξέα, βιταμίνες και ανόργανα, βοηθώντας το ανοσοποιητικό να αναρρώσει καλύτερα.

Εικόνα 4.9 Σκύλος σε ανάπαυση

4.10 Υγεία των δοντιών

Σε σκύλους άνω των 3 ετών, τα οδοντικά προβλήματα είναι συχνά μέχρι και στο 80% των σκύλων. Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό εκτός από τα ειδικά κόκαλα που βοηθούν στον καθαρισμό των δοντιών, ο σκύλος που αντιμετωπίζει προβλήματα να έχει στην διάθεσή του και την κατάλληλη τροφή.

Υγιεινή/ φυσική διατροφή

Η ξηρή τροφή για τους σκύλους είναι καλύτερη απ' την υγρή. Οι φρέσκια τροφή με περισσότερο υγιή συστατικά βοηθάνε στην βελτίωση της υγείας και της ευεξίας του σκύλου σου.

Μάσηση παιχνιδιών

Υπάρχουν πολλά παιχνίδια στην αγορά που έχουν σχεδιαστεί για να ενθαρρύνουν το σκυλί να μασάει. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην αφαίρεση της πλάκας από τα δόντια.

Ωμά κόκαλα

Τα ωμά κόκαλα είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να διατηρηθούν τα δόντια του σκύλου καθαρά ενώ ικανοποιούν και την επιθυμία του να μασήσει. Ωστόσο, θα πρέπει να είναι κατάλληλα για το μέγεθος του σκύλου και να αποτελούν «παιχνίδι» και όχι μέρος της τροφής του.

Εικόνα 4.10 Διατροφικό συμπλήρωμα σκύλου τύπου “Dental Stick”

4.11 Η διατροφή του ενήλικου σκύλου

Συνήθως περίπου στην ηλικία των 12 μηνών για τις μικρόσωμες φυλές και των 24 μηνών για τις μεγαλόσωμες γίνεται διακοπή της χορήγησης τροφής για κουτάβια.

Η διατροφή του σκύλου πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα θρεπτικά στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να είναι προσεκτικά ισορροπημένα και να καλύπτουν τις πέντε βασικές ομάδες θρεπτικών συστατικών: πρωτεΐνες, λίπη και έλαια, ανόργανες ουσίες, βιταμίνες και υδατάνθρακες. Και, φυσικά, η διατροφή του πρέπει να περιλαμβάνει και νερό.

Αν ο σκύλος αντιμετωπίζει συγκεκριμένα προβλήματα υγείας, όπως δερματικές ή στομαχικές ευαισθησίες, τότε κάποια εξειδικευμένη τροφή για ενήλικους σκύλους θα θεωρηθεί κατάλληλη.

Οποιαδήποτε απώλεια ή πρόσληψη βάρους μπορεί να είναι ένδειξη ότι πρέπει να επανεξετάσετε τη διατροφή του.

Ποικιλία τροφών για ενήλικους σκύλους

Η φυλή, το μέγεθος, η ηλικία, ο τρόπος ζωής και η κατάσταση της υγείας επηρεάζουν σημαντικά την επιλογή της τροφής:

Οι πιο μικρόσωμες φυλές έχουν γρηγορότερο μεταβολισμό, που σημαίνει ότι καίνε ενέργεια με πολύ πιο υψηλούς ρυθμούς. Ανάλογα με τη σωματική κατάσταση και το επίπεδο δραστηριότητάς τους, κάποιοι σκύλοι ενδέχεται να χρειάζονται διπλάσιες θερμίδες καθημερινά σε σχέση με πιο μεγαλόσωμες φυλές. Οι καλύτερες τροφές για μικρόσωμους σκύλους περιέχουν περισσότερη πρωτεΐνη και είναι πλούσιες σε λιπαρά και υδατάνθρακες, για να τους προσφέρουν την επιπλέον ενέργεια που χρειάζονται. Επιπλέον, το μέγεθος της κροκέτας είναι μικρότερο για να ταιριάζει στο μικρότερο μέγεθος του στόματος και του στομάχου τους.

Οι πιο μεγαλόσωμες φυλές μπορεί να έχουν πιο αργό μεταβολισμό, αλλά σίγουρα έχουν μεγαλύτερη όρεξη. Οι ειδικά σχεδιασμένες για μεγαλόσωμες φυλές τροφές έχουν μεγαλύτερο, πιο ικανοποιητικό, μέγεθος κροκέτας που αναγκάζει τους μεγαλόσωμους σκύλους να μασάνε περισσότερο, ώστε να μην καταπίνουν βιαστικά το φαγητό τους. Η χαμηλότερη περιεκτικότητα σε λιπαρά και οι πιο συμπυκνωμένες πρωτεΐνες βοηθούν στον

έλεγχο του βάρους, ελαχιστοποιώντας την επιβάρυνση των αρθρώσεων και των ζωτικών οργάνων τους, καθώς και γλυκοζαμίνη για την ενίσχυση των ίδιων των αρθρώσεων.

Αν πρόκειται για ένα ιδιαίτερα δραστήριο σκύλο ή αν είναι σκύλος εργασίας, ενδεχομένως να χρειάζεται μια ειδικά σχεδιασμένη τροφή που να ταιριάζει στον «δραστήριο» τρόπο ζωής του. Αυτή θα του προσφέρει υψηλότερα επίπεδα λιπαρών, πρωτεΐνης και βιταμινών, όπως η βιταμίνη B12, για να τον βοηθούν να παίρνει περισσότερη ενέργεια από την τροφή του. Η βιταμίνη E μπορεί επίσης να βοηθήσει τους κουρασμένους μυς να επανέλθουν γρηγορότερα ύστερα από περιόδους εντατικής άσκησης.

Γενικά συνιστάται τα θηλυκά που κυοφορούν να τρέφονται με καλής ποιότητας τροφή για έγκυα ζώα ή για κουτάβια, για να παίρνουν τις επιπλέον θερμίδες και τα υψηλότερα επίπεδα βασικών θρεπτικών στοιχείων που χρειάζονται.

Οι λιγότερο δραστήριοι σκύλοι χρειάζονται λιγότερα λιπαρά, οπότε μια «light» τροφή θα μπορούσε να τα βοηθήσει να μην πάρουν βάρος.

Κάποιοι σκύλοι μπορεί να αναπτύξουν ευαισθησίες σε ορισμένες ομάδες τροφών ή μπορεί να έχουν προβλήματα υγείας που απαιτούν ειδική διατροφή. Ο κτηνίατρος θα μπορέσει να συστήσει μια κατάλληλη διατροφή για τις ανάγκες του σκύλου.

Εικόνα 4.11 Ενήλικος σκύλος

4.12 Διατροφή σκύλου με νεφρική ανεπάρκεια

Η διατροφή του σκύλου με νεφρική ανεπάρκεια θα πρέπει να έχει χαμηλή περιεκτικότητα σε φώσφορο, ασβέστιο και πρωτεΐνες.

Είναι καλύτερα να ταΐστεί ο σκύλος συχνά, αλλά μικρές μερίδες και να εξασφαλίσει συνεχή πρόσβαση σε πόσιμο νερό.

Θα πρέπει να αποφεύγονται τροφές όπως φυτικά έλαια, μουρουνέλαιο, κρόκοι αυγών, οστά, παραπροϊόντα σφαγίων και τυρί.

Στα πρώτα στάδια της νόσου είναι καλύτερα να προσθέσετε στη διατροφή του σκύλου φρέσκων πρωτεϊνούχων τροφών: ωμό κρέας, ασπράδια αυγών, πατσάς.

Περίπου το ήμισυ της διατροφής θα πρέπει να είναι υδατάνθρακες: φρέσκα λαχανικά (ειδικά πατάτες), λευκό ρύζι και σιμιγδάλι. Περιστασιακά να χορηγείται πλιγούρι βρώμης, καστανό ρύζι, σιτάρι, κεχρί και άλλα δημητριακά ολικής αλέσεως. Για τη μείωση της κατανάλωση φωσφόρου, ως πηγή ασβεστίου μπορεί να χρησιμοποιείται τριμμένο τσόφλι αυγού (μισό κουταλάκι του γλυκού ανά κιλό τροφής).

Εικόνα 4.12 Σκύλος

4.13 Διατροφή σκύλου με καρκίνο

Ένα σκυλί που πάσχει από καρκίνο έχει ειδικές διατροφικές ανάγκες.

Παρακάτω είναι μια λίστα από τρόφιμα που θα πρέπει να αποφεύγονται από ζώα που πάσχουν με καρκίνο:

- Ζάχαρη

- Καρότα
- Τεύτλα
- Σκουός
- Γογγύλια
- Σιρόπι σφενδάμου
- Μελάσες
- Γλυκοπατάτες

4.14 Ποιες είναι οι «Υπερτροφές – Super foods» που μπορούν να προστατέψουν τους σκύλους από τον καρκίνο;

Πρόκειται για τροφές με υψηλή περιεκτικότητα σε αντιοξειδωτικές ουσίες, βιταμίνες και άλλα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά.

Μήλα: Έχουν αντί - αγγειογενετικές ιδιότητες που μπλοκάρουν τη γένεση νέων αιμοκυττάρων από τα ήδη υπάρχοντα, εμποδίζοντας σε μεγάλο βαθμό την τροφοδοσία των καρκινικών σχηματισμών με αίμα.

Εικόνα 4.14.1 Κόκκινα μήλα

Σπαράγγια: Περιέχουν περισσότερη γλουταθειόνη από οποιοδήποτε άλλο λαχανικό ή φρούτο. Πρόκειται για μία αντιοξειδωτική ουσία που βοηθάει στη διάσπαση καρκινογενών και άλλων επικίνδυνων χημικών ενώσεων όπως οι ελεύθερες ρίζες.

Εικόνα 4.14.2 Σπαράγγια

Μπανάνες: Συγκεκριμένα φλαβονοειδή που περιέχει η μπανάνα μπορεί να περιορίσουν τον κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου και καρδιακών νοσημάτων. Αν και στους περισσότερους σκύλους είναι ιδιαίτερα αρεστή πρέπει να περιορίζεται η προσφορά της, λόγω και της περιεκτικότητας σε σάκχαρα.

Εικόνα 4.14.3 Μπανάνα

Μαύρα μούρα (Blackberries): Έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε κερσετίνη, η οποία σε συνδυασμό με την υψηλή συγκέντρωση βιταμίνης C αποτελεί μία πλούσια πηγή αντιοξειδωτικών ουσιών

Εικόνα 4.14.4 Μαύρα μούρα

Μύρτιλα (Blueberries): Το μύρτιλο είναι πλούσιο σε φλαβονοειδή, όπου και άλλα είδη μούρων, που μπορούν να συντελέσουν στη μείωση του πολλαπλασιασμού των καρκινικών κυττάρων και να εμποδίσουν την ανάπτυξη όγκων.

Εικόνα 4.14.5 Μύρτιλα

Μπρόκολο: Τα βλαστάρια μπρόκολου περιέχουν ως και 30 φορές περισσότερες βιοδραστικές χημικές ενώσεις το κανονικό μπρόκολο. Επιπλέον, το μπρόκολο, το λάχανο και τα λαχανάκια Βρυξελλών περιέχουν σε γλυκοζινολικές ενώσεις. Η κατανάλωση τους μπορεί να περιορίσει τον κίνδυνο μετατροπής υγιών κυττάρων σε καρκινικά.

Εικόνα 4.14.6 Μπρόκολο

Κουνουπίδι: Περιέχει γλυκοζινολικές ενώσεις και σουλφοραφάνη που βοηθά το συκώτι να παράγει αντικαρκινικά ένζυμα.

Εικόνα 4.14.7 Κουνουπίδι

Κεράσια: Περιέχουν παρόμοιες ουσίες με του μήλου που εμποδίζουν την ανάπτυξη νέων αιμοκυττάρων από τα ήδη υπάρχοντα. Με τις αντιαγγειογενετικές ιδιότητες του εμποδίζει την τροφοδοσία των καρκινικών σχηματισμών σε μεγάλο βαθμό. Είναι πολύ σημαντικό να μην χορηγούνται στους σκύλους τα κουκούτσια των κερασιών λόγω της πιθανής εμφάνισης τοξικότητας.

Εικόνα 4.14.8 Κεράσια

Κύμινο: Το λάδι των σπόρων του κύμινου είναι ισχυρό αντιοξειδωτικό πλούσιο σε φυτοστερόλες και από την παραγωγή καρκινικών κυττάρων..

Εικόνα 4.14.9 Κύμινο

Γαϊδουράγκαθο (milk thistle): Δεν χρησιμοποιείται ως έχει, αλλά με τη μορφή συμπληρώματος διατροφής. Περιέχει ουσίες με ισχυρή αντιοξειδωτική αγωγή και βοηθάει στον μεταβολισμό επικίνδυνων ουσιών και των κατάλοιπων τους στον οργανισμό εμποδίζοντας την ανάπτυξη κακοήθων όγκων.

Εικόνα 4.14.10 Γαϊδουράγκαθο

Σπιρουλίνα: Η σπιρουλίνα είναι ένα από τα ισχυρότερα αντιοξειδωτικά της φύσης. Το πράσινο αυτό φύκι, περιέχει σημαντική ποικιλία θρεπτικών συστατικών και έχει μεταξύ άλλων δραστική αντιοξειδωτική και αντικαρκινική ικανότητα, προστατεύοντας τους ιστούς από τις επιδράσεις των ελευθέρων ριζών μέσω της φυκοκυανίνης που περιέχει.

Εικόνα 4.14.11 Σπιρουλίνα

Κόκκινη πιπεριά Bell: Η γλυκιά κόκκινη πιπεριά περιέχει ξανθοφύλλη που έχει ισχυρές αντιοξειδωτικές ιδιότητες και ενδυναμώνει το ανοσοποιητικό σύστημα, ενώ είναι πλούσια σε θεικές ενώσεις, καθώς και λυκοπένιο που προστατεύει από διάφορες μορφές καρκίνου και καρδιακά νοσήματα. Περιέχει υψηλότερα σημαντικότερα ποσοστά θρεπτικών στοιχείων σε σύγκριση με την πράσινη πιπεριά.

Εικόνα 4.12 Κόκκινη πιπεριά

Κολοκύθα: Η κολοκύθα που εμφανίζεται ως υλικό σε πολλές συνταγές για σπιτικές τροφές και λιχουδιές σκύλων ανήκει στην λίστα των ευεργετικών τροφίμων με έντονη αντιαγγειογενετικές ιδιότητες. Η γεύση και η υφή της αρέσει στους σκύλους.

Εικόνα 4.14.13 Κολοκύθα

Δενδρολίβανο: Το αντιφλεγμονώδες έλαιο δενδρολίβανου, βοηθά στην καταπολέμηση του πεπτικού έλκους, του καρκίνου, της ρευματοειδούς αρθρίτιδας και του άσθματος.

Εικόνα 4.14.14 Δενδρολίβανο

Μαϊντανός: Ο μαϊντανός είναι μία σημαντική πηγή αντιοξειδωτικών ουσιών και έχει αντιαγγειογενετικές ιδιότητες, ενώ η αποτελεσματικότητα της δράσης του φτάνει στο 25% της αποτελεσματικότητας του κουρκουμά. Μπορεί να προστεθεί σχεδόν σε όλα τα σιτηρέσια τις διατροφές χωρίς να ενοχλήσει γευστικά τον σκύλο.

Εικόνα 4.14.15 Μαϊντανός

Κουρκουμάς: Η κυριότερη ουσία του κουρκουμά είναι η κουρκουμίνη, ένα συστατικό δραστικό ενάντια στις φλεγμονές. Διαθέτει αντιαγγειογενετικές και αντιοξειδωτικές ιδιότητες συντελώντας στην ενίσχυση του ανοσοποιητικού συστήματος, τη μείωση των καρκινικών κυττάρων και τον περιορισμό των μεταστάσεων, στην πρόκληση κυτταρικής απόπτωσης και στην αναχαίτιση της δημιουργίας νέων διασπάσεων και σχηματισμών. Συνιστάται η συνεννόηση του ιδιοκτήτη του σκύλου με τον κτηνίατρο για την προσθήκη κουρκουμά στην καθημερινή διατροφή του, γιατί σε περίπτωση χορήγησής του σε φάση χημειοθεραπείας κάποια φάρμακα ενδέχεται να ενισχυθούν σε δραστικότητα.

Εικόνα 4.14.16 Κουρκουμάς

4.15 Η διατροφή κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης

Αυτήν την περίοδο είναι σημαντικότερο από ποτέ να παίρνει η σκύλα ότι ακριβώς χρειάζεται από την τροφή της. Η σωστή διατροφή θα εξασφαλίσει ότι τόσο η μητέρα όσο και τα κουτάβια της θα είναι χαρούμενοι και υγιείς.

Οι διατροφικές ανάγκες της σκύλας κατά την περίοδο της εγκυμοσύνης εξαρτώνται από τη σωματική της κατάσταση, την κατάσταση της υγείας της και τον αριθμό των εμβρύων που κυοφορεί. Παρ' όλο που οι τροφές για ενήλικους σκύλους είναι ιδανικές για καθημερινή χρήση, στο τέλος της περιόδου εγκυμοσύνης, μετά την 5 εβδομάδα η σκύλα θα χρειαστεί τροφή ενισχυμένη σε θρεπτικά στοιχεία, ειδικά αν περιμένει πολλά κουτάβια. Έτσι θα πρέπει να διατραφεί με μεγαλύτερες ποσότητες ενέργειας και πρωτεΐνης.

Εικόνα 4.15 Σκύλα εγκυμονούσα

4.16 Μπορεί κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης να διατραφεί η σκύλα με τροφή για κουτάβια;

Οι τροφές για κουτάβια είναι πιο πλούσιες σε βασικά θρεπτικά στοιχεία και προσφέρουν περισσότερη ενέργεια από τις τροφές που προορίζονται για ενήλικους σκύλους. Επίσης, είναι ιδιαίτερα εύπεπτες. Όλα αυτά είναι πολύ σημαντικά για τη διατροφή της εγκύου σκύλας.

Η κατανάλωση τροφής για κουτάβια από την 3η-4η εβδομάδα της εγκυμοσύνης μπορεί να βοηθήσει να παραμείνει γερή και να δώσει πολύτιμα θρεπτικά στοιχεία στα κουτάβια μέσα από το γάλα που θα παράγει στη συνέχεια.

Η σκύλα πρέπει να περάσει στην καινούργια τροφή σταδιακά, για να μπορέσει να προσαρμοστεί. Καλό είναι να γίνεται σταδιακή αύξηση της αναλογίας της καινούργιας τροφής στη συνηθισμένη της τροφή μέσα σε επτά ημέρες περίπου, μέχρι να φτάσει να τρώει μόνο από την καινούργια τροφή.

Η ξηρά τροφή περιέχει περισσότερες θερμίδες από την υγρή ανά μερίδα. Επομένως, αν τρώει μόνο υγρή τροφή, πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των γευμάτων ή το μέγεθος κάθε μερίδας για τη διασφάλιση της έξτρα ενέργειας που χρειάζεται – ιδίως αν ανήκει σε μεγαλόσωμη φυλή. Επίσης μπορεί να προστεθούν στην υγρή τροφή λίγες κροκέτες για να επωφελείται και από τις δύο.

Πρέπει πάντα να έχει εύκολη πρόσβαση σε άφθονο, φρέσκο και καθαρό πόσιμο νερό, για να μην κινδυνεύσει από αφυδάτωση, ιδίως αν τρώει ξηρά τροφή κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.

Τις πρώτες εβδομάδες της εγκυμοσύνης η σκύλα θα πρέπει να καταναλώνει τις συνηθεις μερίδες. Σε αυτήν την πρώτη φάση της εγκυμοσύνης, η σκύλα μπορεί να μην έχει διάθεση για φαγητό ή να έχει ναυτία και να κάνει εμετούς, όπως συμβαίνει και στους ανθρώπους. Είναι απολύτως φυσιολογικό.

Θα πρέπει να γίνεται σταδιακή αύξηση, από την πέμπτη εβδομάδα της εγκυμοσύνης, του μεγέθους της μερίδας, έτσι ώστε μέχρι την ένατη εβδομάδα της εγκυμοσύνης της η ποσότητα κάθε γεύματος να είναι περίπου 30% μεγαλύτερη από το κανονικό. Μέχρι να γίνει αυτό, το βάρος της θα πρέπει, κανονικά, να έχει αυξηθεί περίπου κατά 25% ή και περισσότερο αν περιμένει περισσότερα κουτάβια.

Δεν θα πρέπει να τρώει περισσότερο απ' όσο χρειάζεται γιατί μπορεί να γίνει παχύσαρκη, κάτι που θα της δημιουργήσει προβλήματα στην εγκυμοσύνη και τον τοκετό.

Είναι καλύτερο να ταιΐζεται από λίγο και συχνά, ιδίως όταν πλέον βρίσκεται σε προχωρημένη εγκυμοσύνη, αφού μια κοιλιακή κοιλότητα γεμάτη κουτάβια δεν αφήνει πολύ χώρο για φαγητό.

Εικόνα 4.16 Σκύλα με τα κουτάβια της

4.17 Πόσο πρέπει η σκύλα να τρώει κατά τη διάρκεια του θηλασμού

Ο θηλασμός των νεογέννητων είναι σκληρή δουλειά για την μητέρα, αφού τα κουτάβια της χρειάζονται μεγάλες ποσότητες από το θρεπτικό γάλα της για να μεγαλώσουν και να δυναμώσουν. Οι σκύλοι παράγουν συγκριτικά περισσότερο γάλα για τα κουτάβια τους απ' ό,τι οι άνθρωποι.

Για να παίρνει την έξτρα ενέργεια που χρειάζεται για να θηλάζει τα απαιτητικά μικρά της, η σκύλα πρέπει να συνεχίσει να προσλαμβάνει τροφή για κουτάβια. Η υψηλότερη περιεκτικότητά της σε θερμίδες και τα επιπλέον θρεπτικά συστατικά που περιέχει θα της δώσουν δύναμη και θα τη βοηθήσουν να παράγει γάλα υψηλής ποιότητας.

Τις πρώτες τρεις εβδομάδες της γαλουχίας, καλό είναι να αυξηθούν τα καθημερινά γεύματα από δύο σε τρία. Μέχρι την τέταρτη εβδομάδα (όταν η παραγωγή γάλακτος θα έχει φτάσει στο υψηλότερο σημείο της), θα πρέπει να τρώει τέσσερα γεύματα την ημέρα. Το μέγεθος της μερίδας κάθε γεύματος κατά τη διάρκεια της γαλουχίας θα πρέπει να αυξηθεί ως εξής:

- Πρώτη εβδομάδα: 150% της κανονικής μερίδας της
- Δεύτερη εβδομάδα: 200% της κανονικής μερίδας της
- Τρίτη εβδομάδα: 300% της κανονικής μερίδας της

Η ποσότητα και η συχνότητα των γευμάτων της σκύλας κατά τη διάρκεια της γαλουχίας εξαρτάται από τη φυλή και από τον αριθμό των κουταβιών της. Αν θηλάζει πάνω από τέσσερα κουτάβια, θα καταναλώνει πάρα πολλή ενέργεια, οπότε ίσως να πρέπει να έχει πάντα φαγητό στη διάθεσή της.

Οι νέες μαμάδες θηλάζουν τα μικρά τους για περίπου 6-8 εβδομάδες, αλλά τα κουτάβια μπορούν σιγά-σιγά να περάσουν σε στερεά τροφή από την ηλικία των 3-4 εβδομάδων. Από τη στιγμή που τα κουτάβια θα αρχίσουν να απογαλακτίζονται, πρέπει να γίνει μείωση σταδιακά στην ποσότητα της τροφής, μέχρι να επανέλθει στην ποσότητα που έτρωγε πριν από την εγκυμοσύνη.

Εικόνα 4.17 Κουτάβια που θηλάζουν

4.18 Διατροφή ηλικιωμένων σκύλων

Τα σκυλιά μεγαλύτερης ηλικίας έχουν ειδικές διατροφικές ανάγκες. Η διατροφή πρέπει να είναι προσαρμοσμένη ειδικά για τις ενεργειακές τους ανάγκες, αλλά και για τις ασθένειες που μπορούν να ταλαιπωρούν τους μεγάλους σε ηλικία σκύλους.

Οι βασικές αρχές της διατροφής των ηλικιωμένων σκύλων

Σκυλιά σε μεγαλύτερη ηλικία πρέπει να τρώνε πολλά μικρά γεύματα 3-4 φορές την ημέρα σε σταθερές ώρες της ημέρας. Οι τροφή θα πρέπει να είναι εύπεπτη και πλούσια σε θρεπτικά συστατικά. Επιπλέον, τα σκυλιά σε πολύ προχωρημένη ηλικία πρέπει να τρώνε υγρές τροφές σε μορφή χυλού. Επίσης σημαντική είναι η εύκολη πρόσβαση σε πόσιμο νερό. Σε μεγάλα σκυλιά μπορεί να υπάρχει έλλειψη όρεξης, και διαταραχή της όσφρησης, και ως εκ τούτου συνιστάται οι τροφές να έχουν βελτιωμένη γεύση.

Εικόνα 4.18 Ηλικιωμένος σκύλος

Διατροφικές απαιτήσεις των ηλικιωμένων σκύλων

Τα σκυλιά μεγαλύτερης ηλικίας θα πρέπει να καταναλώνουν υδατάνθρακες, λίπη και πρωτεΐνες. Τα μεγάλα σε ηλικία σκυλιά χάνουν μυϊκό ιστό, το οποίο συνδέεται με την κατανομή των πρωτεϊνών στο σώμα, και ως εκ τούτου η τροφή τους πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστο 24% πρωτεΐνη, εκτός από σκύλους με νεφρική νόσο. Η διατροφή θα πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνει διάφορα μακροστοιχεία και ιχνοστοιχεία όπως ασβέστιο και φώσφορο για την ενίσχυση των οστών, νάτριο, χλώριο, σίδηρο για την αποφυγή εμφάνισης αναιμίας, χαλκό για την ενίσχυση του σκελετικού συστήματος και σελήνιο για την προστασία των κυτταρικών μεμβρανών από τις βλαβερές συνέπειες της οξειδωσης Ένα σημαντικό συστατικό της διατροφής των ηλικιωμένων σκυλιά είναι επίσης οι βιταμίνες. Η πιο σημαντικές βιταμίνες είναι οι Α, Ε, Κ, βιταμίνες του συμπλέγματος Β, καθώς και β-καροτένιο και λουτεΐνη, καθώς έχει ευεργετική επίδραση στην όραση και δρουν ως αντιοξειδωτικά. Λόγω αρθρικών ασθενειών, η τροφή επίσης θα πρέπει να περιέχει γλυκοζαμίνη και θειική χονδροϊτίνη - συστατικό του αρθρικού χόνδρου.

Η τροφή μπορεί να περιέχει συστατικά που προέρχονται από ψάρια, πλούσια βιταμίνες, ανόργανες ουσίες, ωμέγα-3 και ωμέγα-6 λιπαρά οξέα και άλλα στοιχεία που εξασφαλίζουν την υγεία των σκύλων. Ενδείκνυται για σκύλους άνω των 7 ετών.

Η σωστή διαχείριση της διατροφής του σκύλου επιβραδύνει τη φθορά της γήρανσης κάνοντας τον να απολαύσει μια υγιή και μεγαλύτερης διάρκειας ζωής.

4.19 Ηπατικές νόσοι

Οι πιο κοινές ασθένειες του ήπατος εμφανίζονται με συμπτώματα όπως φλεγμονή, κίρρωση, καρδιακή ανεπάρκεια, ίκτερος, πέτρες στη χοληδόχο κύστη, καρκίνος της ουροδόχου κύστης, κτλ. Οι λόγοι για την εμφάνιση των ηπατικών νόσων μπορεί να διαφέρουν, όπως για παράδειγμα, γενετικά αίτια, ιογενείς λοιμώξεις και κακή διατροφή ή υποσιτισμός. Σε αυτές τις ασθένειες είναι ιδιαίτερα ευπαθείς οι σκύλοι μεγαλύτερης ηλικίας.

Οι σκύλοι με ηπατική νόσο μπορούν να εξακολουθούν να ζουν για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, αυτό είναι δυνατό μόνο με τη σωστή θεραπεία και κατάλληλη διατροφή. Η διατροφή αυτή βασίζεται σε δίαιτες χαμηλής περιεκτικότητας σε πρωτεΐνες για τον περιορισμό της παραγωγής αμμωνίας από το έντερο. Τα τρόφιμα πρέπει επίσης να περιέχουν ανόργανες ουσίες και θρεπτικά συστατικά που επιταχύνουν την αναγέννηση του ήπατος, η οποία επηρεάζει θετικά την εντερική περίσταση. Η τροφή πρέπει να περιέχει χαμηλά λιπαρά και να είναι εμπλουτισμένη με αμινοξέα και αντιοξειδωτικές ουσίες για τη βελτίωση του μεταβολισμού του λίπους. Θα πρέπει επίσης να περιέχει επαρκείς ποσότητες βιταμινών C και E, νάτριο, χαλκό και κάλιο, για να περιοριστεί η καταστροφή των κυττάρων του ήπατος.

Ποιά είναι η κατάλληλη τροφή;

Σε ασθένειες του ήπατος ο σκύλος πρέπει να καταναλώνει την κατάλληλη τροφή, σχεδιασμένη για την συγκεκριμένη ιατρική του κατάσταση. Αλλά και ο έλεγχος της σύνθεσης πριν από την αγορά είναι απαραίτητος.

Μια τέτοια τροφή στηρίζει την λειτουργία του ήπατος και την αναγέννηση του. Περιέχει σε σωστή ποσότητα έναν συνδυασμό συστατικών που βοηθάει τους σκύλους να ανακτήσουν γρήγορα τη φόρμα τους: π.χ. πρωτεΐνη, αμινοξέα, βιταμίνη K, ψευδάργυρο, L-καρνιτίνη, διαλυτές φυτικές ίνες, νάτριο, κάλιο, χαλκό και αντιοξειδωτικές ουσίες, όπως βιταμίνη C και E, οι οποίες προστατεύουν το ήπαρ.

Υπάρχουν τροφές σχεδιασμένες για ενήλικους σκύλους που μπορεί να χρησιμοποιηθούν αρχικά για μια περίοδο έξι μηνών. Αυτές οι τροφές έχουν μειωμένα επίπεδα χαλκού, ώστε να μην υπάρχει συσσώρευση του στα κύτταρα του ήπατος, και νατρίου με σκοπό τη μείωση της πυλαίας υπέρτασης. Ο συνδυασμός κατάλληλης θεραπείας με τη διατροφή θα βελτιώσει το μεταβολισμό, μειώνοντας τη συχνότητα εμφάνισης φλεγμονής, και

παρέχοντας τα συστατικά που είναι αναγκαία για την καλή λειτουργία του ήπατος. Η τροφή θα πρέπει να είναι εύκολη στην πέψη, αλλά και νόστιμη και να περιέχει όλα τα θρεπτικά στοιχεία που χρειάζεται ο σκύλος όπως πρωτεΐνες, ασβέστιο, φώσφορο, νάτριο, κάλιο, ψευδάργυρο, λινελαϊκό οξύ, βιταμίνες A, D3, E, και βιοτίνη.

Με τη σωστή θεραπεία δίνουμε στον σκύλο μας τη δυνατότητα να αναρρώσει πιο γρήγορα και πιο αποτελεσματικά, γιατί η ηπατική διαίτα βοηθάει εξαιρετικά στην φαρμακευτική αγωγή. Η κατάλληλη τροφή θα επηρεάσει επίσης και την διάθεση του σκύλου, γιατί δεν θα υπάρξουν γαστρεντερικά προβλήματα.

Εικόνα 4.19 Κλινική εξέταση σκύλου

4.20 Καρδιακή ανεπάρκεια

Η καρδιακή ανεπάρκεια είναι η παθολογική κατάσταση που αναφέρεται στους παράγοντες που εμποδίζουν την καρδιά να εξωθήσει επαρκείς ποσότητες αίματος προς την περιφέρεια, ή να προσκομίσουν αίμα στις καρδιακές κοιλότητες και την πνευμονική αρτηρία.

Σε ζώα που δεν παρουσιάζουν βαριά συμφορητική καρδιακή ανεπάρκεια ύστερα από βραχεία ή και καθόλου νοσηλεία, μπορεί να χορηγηθούν αγγειοδιασταλτικά (αρτήριο- και φλεβοαγγειοδιασταλτικά) καθώς και ουσίες που ελέγχουν τις αρρυθμίες και τις εκτακτοσυστολές.

Ταυτόχρονα, η διόρθωση και προσαρμογή της διατροφής (ανάλατες τροφές, χορήγηση καρνιτίνης, ταυρίνης και βιταμινών – βιταμίνες E και του συμπλέγματος B) δίνουν ενθαρρυντικά αποτελέσματα, που βελτιώνουν περαιτέρω την πρόγνωση. Ειδικότερα, για τη διατροφή ζώων που πάσχουν από διατακτική μυοκαρδιοπάθεια κυκλοφορούν ήδη στο εμπόριο κατάλληλες, βιομηχανικής παραγωγής δίαιτες. Για ζώα που παρουσιάζουν βαρεία κλινική εικόνα απαιτείται νοσηλεία ίσως και αρκετές ημέρες, για τη σχετική

αποκατάσταση των λειτουργικών διαταραχών της καρδιάς και των επιπλοκών και ακολούθως η προηγούμενη συντηρητική αγωγή.

Εικόνα 4.20 Κλινική εξέταση σκύλου v.2

4.21 Διατροφή για κυνηγόσκυλα

Το κυνηγόσκυλο, δηλαδή το σκυλί που χρησιμοποιείται στο κυνήγι, είναι ένας αθλητής που κάνει «πρωταθλητισμό» και χρειάζεται απαραίτητα άριστη τροφή από την πρώτη μέρα που θα γεννηθεί. Η λανθασμένη και ελλιπής διατροφή του σκύλου αυτού, έχει ως αποτέλεσμα τη φυσική «καταστροφή» του, ο οποίος δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις μεγάλες απαιτήσεις του κυνηγιού. Ένα κουτάβι που προορίζεται για κυνηγόσκυλο, θα πρέπει να καταναλώσει επαρκή ποσότητα γάλακτος από την μητέρα του και να απογαλακτιστεί σταδιακά στο σωστό χρόνο. Όσο η μητέρα έχει γάλα, πρέπει τα κουτάβια να θηλάζουν και παράλληλα, από τον πρώτο μήνα και μετά, να συμπληρώνεται η διατροφή τους και με κατάλληλη τροφή για κουτάβια, έτσι ώστε όταν απογαλακτιστούν να γνωρίζουν και άλλες γεύσεις τροφών.

Ευνόητο είναι ότι όσο μεγαλώνει ο σκύλος και στη συνέχεια σε όλη του τη ζωή, θα πρέπει να τρέφεται σωστά με την κατάλληλη τροφή που να του δίνει όλα τα στοιχεία που χρειάζεται για να έχει σωστή σκελετική δομή και υγεία. Σωστή διατροφή και προληπτική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, μας εξασφαλίζουν την υγεία, τη δύναμη και την αντοχή του σκύλου.

Εικόνα 4.21 Κυνηγόσκυλο

4.22 Η παχυσαρκία του σκύλου

Η παχυσαρκία του σκύλου ορίζεται ως σωματικό βάρος που ξεπερνά κατά 15% ή και περισσότερο το φυσιολογικό και προκύπτει από τη συγκέντρωση λίπους στους ιστούς.

Προβλήματα υγείας του σκύλου που σχετίζονται με τη παχυσαρκία είναι παθήσεις του μυοσκελετικού και του καρδιαγγειακού συστήματος, η υπέρταση, η αυξημένη συγκέντρωση λίπους στο αίμα (υπερλιπιδαιμία) και προβλήματα αναπαραγωγής. Επίσης, οι παχύσαρκοι σκύλοι έχουν αυξημένο κίνδυνο χειρουργικών και αναισθητικών επιπλοκών, αυξημένη πιθανότητα εμφάνισης καρκίνου της ουροδόχου κύστης και των μαστών και μειωμένη αντοχή στη ζέστη.

Αιτιολογία: Η παχυσαρκία στο σκύλο οφείλεται στην πρόσληψη ενέργειας περισσότερης από αυτή που το ζώο χρειάζεται για την κάλυψη των αναγκών του καθώς και στη συνύπαρξη προδιαθεσικών παραγόντων όπως είναι η στειρώση και η κακή διατροφή.

Η στειρώση φαίνεται να προδιαθέτει στην παχυσαρκία του σκύλου λόγω αλλαγής της συμπεριφοράς που προκαλεί. Πολλά ζώα μετά τη στειρώση είναι νωθρά, ασκούνται λιγότερο και τρώνε περισσότερο. Η παχυσαρκία μετά τη στειρώση μπορεί να αποτραπεί με την κατάλληλη διατροφή και την ενθάρρυνση της άσκησης.

Τροφές με μεγάλη περιεκτικότητα σε θερμίδες ή και λίπος, πολύ εύγευστες τροφές και η προσφορά τροφής όλη τη διάρκεια της ημέρας αυξάνουν τον κίνδυνο της παχυσαρκίας.

Ζώα συγκεκριμένων φυλών όπως τα Labrador retriever, Cairn terrier, American cocker spaniel, Dachshund, Basset hound και Beagle καθώς και θηλυκά ζώα και ζώα μέσης ηλικίας εμφανίζουν αυξημένη συχνότητα παχυσαρκίας.

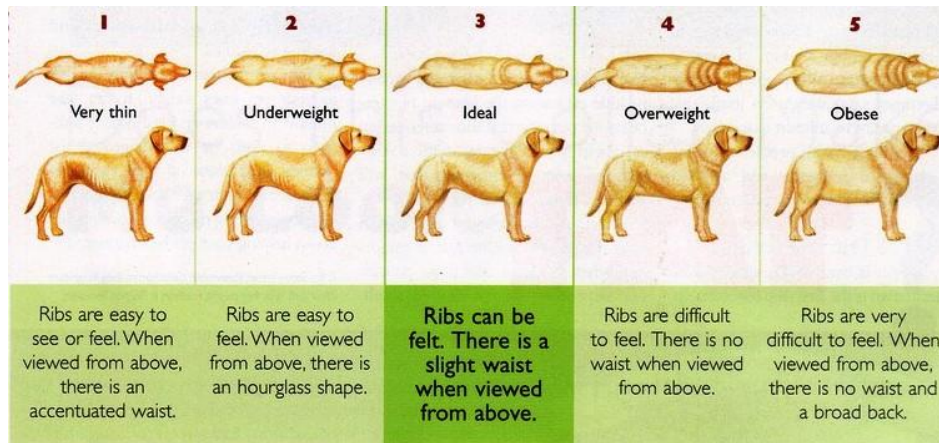
Θεραπεία: Αν η παχυσαρκία του σκύλου σχετίζεται με την ύπαρξη υποθυρεοειδισμού ή υπερφλοιοεπινεφριδισμού, ξεκινά θεραπεία για αυτές τις παθήσεις.

Τα προγράμματα απώλειας σωματικού βάρους συνιστούν μία πολύπλευρη προσέγγιση που περιλαμβάνει δέσμευση του ιδιοκτήτη, διατροφικό πλάνο και πρόγραμμα άσκησης. Προκειμένου το ζώο να χάσει βάρος πρέπει η κατανάλωση ενέργειας να είναι μεγαλύτερη από την ενέργεια που προσλαμβάνει μέσω της τροφής. Αυτό επιτυγχάνεται με την αύξηση του χρόνου άσκησης του ζώου και με την προσφορά τροφής μικρής περιεκτικότητας σε λίπος και μεγάλης σε φυτικές ίνες και πρωτεΐνες.

Οι τροφές που στοχεύουν στην απώλεια σωματικού βάρους είναι σχεδιασμένες ώστε να μειώνεται η πρόσληψη ενέργειας αλλά όχι των θρεπτικών συστατικών που είναι απαραίτητα για τη διατήρηση της υγείας του ζώου.

Προκειμένου να επιτευχθεί απώλεια βάρους ο σκύλος, συνήθως, ταΐζεται με τόση τροφή όση είναι απαραίτητη ώστε να διατηρηθεί το ιδανικό σωματικό βάρος που αντιστοιχεί σε αυτό το ζώο. Αυτό επιτυγχάνεται καλύτερα όταν η προσφορά τροφής είναι ελεγχόμενη. Όταν, δηλαδή, η τροφή δεν είναι συνεχώς διαθέσιμη στο ζώο.

Μία άλλη προσέγγιση είναι η προσφορά τροφής που αντιστοιχεί σε ενέργεια απαραίτητη για τη διατήρηση του 60% του ιδανικού σωματικού βάρους του ζώου.

Εικόνα 4.22 Εκτίμηση του δείκτη θρεπτικής κατάστασης ενός σκύλου

5 Πίνακες με χημική ανάλυση και συστατικά ορισμένων τροφών

5.1.1 Χημική ανάλυση και συστατικά ξηράς τροφής σκύλων ενήλικων παράδειγμα 1

Φρέσκο κρέας πουλερικών (30 %), Πρωτεΐνη πουλερικών με χαμηλή περιεκτικότητα τέφρας αποξηραμένη (21 %), Αραβόσιτος, Ρύζι, Αφυδατωμένα ψάρια ωκεανού (6 %), Λίπος πουλερικών, Φυτικά έλαια (λάδι φοίνικα, λάδι καρύδας), Αυγά αποξηραμένα (2,5 %), Ζελατίνη υδρολυμένη (2,5 %), Πυρήνες σταφυλιών αλεσμένοι (2,5 %), Ζύμη ζυθοποιίας αποξηραμένη, Αποξηραμένοι λοβοί χαρουπιών, Πούλπα αποξηραμένων τεύτλων αποσακχαροποιημένη, Καρποί Chia, Συκώτι πουλερικών υδρολυμένο, Όξινο φωσφορικό ασβέστιο, Χλωριούχο νάτριο, Χλωριούχο κάλιο, Βότανα αποξηραμένα (Σύνολο: 0,2 %, Φύλλα τσουκνίδας, Ρίζες γεντιανής, Κενταυροβότανα, Χαμομήλι, Μάραθο, Κύμινο, Ιξοβότανα, Αχιλλειοβότανα, Φύλλα βατομουριάς), *Yucca schidigera*.

5.1.2 Χημική ανάλυση και συστατικά ξηράς τροφής σκύλων ενήλικων παράδειγμα 2

Ρύζι (40 %), Φρέσκο κρέας αρνιού, συκώτι, πνεύμονας (Σύνολο: 30 %), Πρωτεΐνη πουλερικών με χαμηλή περιεκτικότητα τέφρας αποξηραμένη (12,5 %), Πρωτεΐνη αρνιού αποξηραμένη (10 %), Αλεύρι βρώμης για ζωοτροφές, Πυρήνες σταφυλιών αλεσμένοι, Ζύμη ζυθοποιίας αποξηραμένη, Καρποί Chia (1,5 %), Φλοιοί βρώμης, Λιναρόσπορος, Συκώτι πουλερικών υδρολυμένο, Λίπος πουλερικών, Χλωριούχο νάτριο, Χλωριούχο κάλιο, Βότανα αποξηραμένα (Σύνολο: 0,2 %, Φύλλα τσουκνίδας, Ρίζες γεντιανής, Κενταυροβότανα, Χαμομήλι, Μάραθο, Κύμινο, Ιξοβότανα, Αχιλλειοβότανα, Φύλλα βατομουριάς), *Yucca schidigera*.

5.2.1 Ξηρά τροφή ανάπτυξης κουταβιών παράδειγμα 1

Συστατικά: κρέας πουλερικών, καλαμπόκι, ρύζι, πούλπα ζαχαρότευτλων, λίπος πουλερικών, χλωριούχο νάτριο, σκόνη πικραλίδας, αποξηραμένο κρέας μυδιών.

Χημική ανάλυση:

Πρωτεΐνη	25%,
Λιπαρά	12%

5.2.2 Ξηρά τροφή ανάπτυξης κουταβιών παράδειγμα 2

Συστατικά : δημητριακά ,κρέας και παράγωγα αυτού ,κοτόπουλο ,ρύζι, λίπη, φυτικά έλαια.

Χημική ανάλυση:

Πρωτεΐνη	30%
Λιπαρά	11%

5.3.1 Ξηρά τροφή για σκύλους υψηλής ενέργειας ,κατάλληλη για κνηγόσκυλα παράδειγμα 1

Σύνθεση: Κρέας από κοτόπουλο και παράγωγα αυτού, ψαρί και παράγωγα αυτού, έλαια και λίπη.

Χημική ανάλυση:

Πρωτεΐνη	28%
Λιπαρά	14%
Τέφρα	6,7%,
Υγρασία	10%
Ασβέστιο	1,2%,
Κυτταρίνη	2,5%

5.3.2 Ξηρά τροφή για σκύλους υψηλής ενέργειας ,κατάλληλη για κνηγόσκυλα παράδειγμα 2

Συστατικά: δημητριακά ,ρύζι, κοτόπουλο ,λίπη, φυτικά έλαια.

Χημική ανάλυση:

Πρωτεΐνη	30%
Λιπαρά	15%

5.4.1 Κονσέρβα για ενήλικους σκύλους

Σύνθεση

90% κοτόπουλο, (περιέχει 60% κοτόπουλο, 30% ζωμό κοτόπουλου), γλυκοπατάτα, καρότα, τριφύλλι, μπιζέλια, ρεβίθια, μεταλλικά στοιχεία, ντομάτα, ταπιόκα, μήλο, αχλάδι, κράνμπερι, μύρτιλο, βατόμουρο, πορτοκάλι, μαύρο μύρτιλο, κόκκινο μύρτιλο, γλυκοζαμίνη, χονδροϊτίνη, μαϊντανός, δυόσμος, σπιρουλίνα, φύκια, ρίγανη, φασκόμηλο, μαντζουράνα, θυμάρι, χαμομήλι, κυνόροδο, γιούκα, ραδίκι, γλυκάνισο, τσουκνίδα, καλεντούλα, μοσχοσίταρο, κανέλα, MSM

Αναλυτικά συστατικά (%)

Πρωτεΐνη	10,9%
Λίπος	6,4%
Ολική τέφρα	2,5%
Ακατέργαστες ίνες	0,6%
Υγρασία	78%

5.4.2 Κονσέρβα κατάλληλη για κουτάβια

Τομάτες	1%
Μέταλλα βιταμίνες	0,5%
Φρέσκο κοτόπουλο	30%
Φρέσκο συκώτι	20%
Πατάτα	1,5%
Καλαμπόκι	15%
Λιπαρά πουλερικών	3%
Λάδι σολομού	2%
Αποξηραμένα μήλα	4%
Μαγιά	3%

5.5 Συνταγή που καλύπτει για 1 εβδομάδα ενήλικο σκύλο στα 10-15 κιλά.

Έχοντας γνώμονα ότι η ημερήσια ανάγκη σε φαγητό ενός ενήλικου σκύλου είναι το 2-3% του σωματικού του βάρους, δεν ισχύει το ίδιο για κουτάβια και για άλλες ειδικές κατηγορίες.

Υλικά: 1 κοτόπουλο (περίπου 1,5 κιλό), 420 γρ. ρύζι, 420 γρ. λαχανικά (καρότο, κολοκύθι, μελιτζάνα, μπρόκολο, κουνουπίδι κ.α.), 1 αυγό, 250 γρ. γιαούρτι, λίγο ελαιόλαδο.

Εκτέλεση: Βράζετε το κοτόπουλο και το ξεψαχνίζετε. Μετά βράζετε το ρύζι μέσα στο ζωμό κοτόπουλο και στο τέλος προσθέτετε τα λαχανικά που τα έχετε πολτοποιήσει στο multi για να βράσουν λίγα λεπτά και να μην χάσουν τις θρεπτικές ουσίες τους.

Αφού έχετε βράσει το αυγό το αναμιγνύετε με το υπόλοιπο φαγητό που έχετε ήδη ετοιμάσει και έχετε κατεβάσει από τη φωτιά. Χωρίζετε το φαγητό σε μερίδες και το αποθηκεύετε στο ψυγείο.

Σε κάθε μερίδα που θα βάζετε στον σκύλο σας, θα προσθέτετε λίγο ελαιόλαδο και 1 κουταλιά γιαούρτι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Άρθρα από το Διαδίκτυο

<http://animpt.blogitl.com/>

http://germanikos.blogspot.gr/2013/11/blog-post_2520.html

http://karpenissi.eu/diatrofi-ilikiomenon-skilon_jxqy.a

http://karpenissi.eu/ipatiki-diaita-skilou_txqy.a

<http://petscare.blogmnr.com/>

<http://www.allaboutdog.gr/gaidouragkatho-milk-thistle-ston-skilo-mas-gia-prostasia-sto-sikoti/>

<http://www.allaboutdog.gr/kourkoumas-sto-skilo-enantia-sto-karkino-ke-ochi-mono/>

<http://www.bioathens.com/dermatikes-pathisis-se-skilous-ke-aloi/>

<http://www.bryceresorts.com/el/1649-hronicheskaya-i-ostraya-pochechnaya-nedostatochnost-u-sobak-simptomy-lechenie.html>

<http://www.care.gr/post/1352/kardiaki-aneparkeia-sto-skylo>

<http://www.controlkalaazar.gr/tips.php?c=3>

<http://www.cyprushuntingmagazine.com/items.php?L1=4&lang=grk&itemID=261>

<http://www.eumedline.eu/post/Kardiopatheies-sto-skylo-Epiviwsh-xarh-sto-endiaferon>

<http://www.eumedline.eu/post/Polyoyria-toy-skyloy-Apoios-diavhths-kai-kindynoi>

<http://www.irafina.gr/>

<http://www.knf.gr/kynigoskyla>

<http://www.mediafree.gr/16-kathimerines-ypetrofes-sozoun-ton-skylo-sas-apo-ton-karkino/>

<http://www.molonispet.gr/>

http://www.mytail.gr/i_diatrofi_tou_skilou.aspx

http://www.petmania.gr/index.php?dispatch=products.view&product_id=301

http://www.pets-friends.gr/news/article&news_id=13

http://www.pets-friends.gr/news/article&news_id=17

<http://www.trihes.gr/>

<http://www.voldogfood.com>

<https://blog.eshopkatoikidio.gr/trofes-skylon-2/>

<https://dogsmind.gr/skilos-diatrofi/>

<https://el.wikipedia.org/wiki/>

<https://ipop.gr/themata/frontizw/katharise-ta-dontia-tou-skylou-sou-ton-pio-apotelesmatiko-tropo/>
<https://kourdistoportocali.com/ipeople/soozies-friends/anthropines-trofes-pou-den-kani-na-fai-o-skilos-mas/>
<https://taskylonea.com>
<https://www.barffood.gr/barf-trofi>
<https://www.google.com/search>
<https://www.keeppet.gr/blog/>
<https://www.linkedin.com/>
<https://www.livingwithdogs.gr/i-frontida-tou-skilou/diatrofi-tou-skilou/9-diatrofi-tou-skilou>
<https://www.mothersblog.gr/your-family-vet/story/33533/h-diatrofi-toy-skyloy-analoga-me-tin-ilikia-toy>
<https://www.newsbeast.gr/environment/arthro/537008/oi-apagoreumenes-trofes-gia-tous-skulous>
<https://www.petmd.com>
<https://www.purina.gr/dogs/health-and-nutrition/daily-feeding-guide/feeding-your-adult-dog>
<https://www.purina.gr/dogs/health-and-nutrition/pregnancy/feeding-your-pregnant-dog>
<https://www.vetmenow.gr/pachisarkia-tou-skilou/>
<https://www.vets.com.gr>

Επιστημονικά άρθρα βιβλία και δημοσιευμένες εργασίες

- Bonagura, John D.; Twedt, David C. (2013-12-01). Kirk's Current Veterinary Therapy XV (Kindle Locations 74891-74926). Elsevier Health Sciences. Kindle Edition.
- David Brunner E. (2009) Σκύλος, Εκδότης: Αιώρα, Αθήνα
- Dick Lane E. (2002) Το Α-Ω για τις ασθένειες και τα προβλήματα υγείας των σκύλων, εκδότης: Βασδέκης, Αθήνα
- Esther Verhoef - Verhallen Έ. (2006) Μεγαλώνοντας ένα κουτάβι Εκδότης: Τζιαμπίρης – Πυραμίδα, Αθήνα

- Esther Verhoef - Verhallen Έ(2004) Εγκυκλοπαίδεια του σκύλου
Εκδότης: Καρακώτσογλου, Αθήνα
- Finley R, Reid-Smith R, Bibble C, et al. The occurrence and antimicrobial susceptibility of salmonellae isolated from commercially available canine raw food diets in three Canadian cities. *Zoonoses Public Health* 2008; 55: 462-469
- Forsythe, Peter, Patel, Anita, Έ(2012) Δερματολογία των μικρών ζώων Επιμελητής Κουτίνας, Αλέξανδρος Φ., Εκδόσεις Ροτόντα, Αθήνα
- Hutchinson, Tim. Kenneth R. Robinson, Έ (2017) Ιατρική του σκύλου επιμέλεια Τ. Ράλλης – Παρισιάνου Α.Έ, Αθήνα
- Joan Palmer Έ (2005) Ο σκύλος, Εκδότης: Σαββάλας, Αθήνα
- Juliet Clutton - Brock Έ (2019) Γνωρίστε τον σκύλο, Εκδότης: Πεδίο, Αθήνα
- Laflamme DP, Abood SK, Fascetti AJ, et al. Pet feeding practices of dog and cat owners in the United States and Australia. *J Am Vet Med Assoc.* 2008; 232: 687-694
- Lefebvre, SL, et al. Evaluation of the risks of shedding Salmonellae and other potential pathogens by therapy dogs fed raw diets in Ontario and Alberta. *Zoonoses Public Health.* 2008; 55: 470.
- Stephen J. Birchard Robert G. Sherding, Saubders Έ(2008) εγχειρίδιο κτηνιατρικής των μικρών ζώων, Εκδότης Mendor Editions S.A., Αθήνα
- Strohmeier, RA, et al. Evaluation of bacterial and protozoal contamination of commercially available raw meat diets for dogs.
- Weese JS, Rousseau J, Arroyo L. Bacteriological evaluation of commercial canine and feline raw foods. *Can Vet J* 2005; 46: 513-516
- Ράλλης Τιμολέων Σ. Έ(2006) Γαστρεντερολογία του Σκύλου και της Γάτας, Εκδόσεις University Studio Press, Αθήνα
- Τιμολέων Σ. Ράλλης, Έ (2005) Νοσήματα παγκρέατος στον σκύλο και τη γάτα, εκδόσεις Ροτόντα, Αθήνα
- Χατζημηνάογλου Ιωάννης, Λιαμάδης Δημήτρης Γ. Αυδη Μ. Έ (2006) Εισαγωγή στην Ζωική Παραγωγή Εκδόσεις Γιαχούδη, Αθήνα